

Največji slovenski dnevnik
v Zdravstvenih državah.
Velja na vse leto \$6.00
Za pol leta 3.50
Za New York celo leto 7.00
Za inostranstvo celo leto 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily
in the United States
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
\$75,000 Readers

TELEFON: 2576 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 179. — ŠTEV. 179.

NEW YORK, SATURDAY, JULY 31, 1920. — SOBOTA, 31. JULIJA, 1920.

VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII.

S PETROLEJEM IN OGNJEM PROTI SLOVENCEM

LAŠKA VELEKULTURNA DRHAL SE POSLUŽUJE NAJSKRAJ-
NEJSIH SREDSTEV. — KER ZLEPA NE MOREJO POTUŽITI
SLOVENCEV, JIH SKUŠAJO ZGRDA, PA JIH TUDI ZGRDA NE
BODO. — ODLOČILNA URA SE BLIŽA. — ITALJANSKI VOJA-
KI V IDRIJI SO SE SPUNTALI.

Pred štirinajstimi dnevi smo objavili na tem mestu brzojavko, da
Italijani zopet divjajo po Trstu ter da uničujejo slovensko lastnino.
Poročila o tem so si tako nasprotovale.

Sedaj smo pa dobili iz starega kraja avtentično poročilo, kate-
rega navajamo v naslednjem:

13. julija zvečer je pridrla pred hotel "Balkan" naročena
množica okoli 500 fakinov, ki je začela demonstrirati proti Sloven-
cem in Jugoslovani.

Čuli so se klic: Morte ai Ščavi! Abbasso Jugoslavia!
Nenkrat so padli z množice revolverski strel, nakar je podiv-
jana tolpa naskočila "Balkan".

Medtem ko so eni demolirali prostore v pritličju, je odšla ostala
tolpa v hotel, polna z velikimi množicami petroleja vse notranje pro-
store, pohištvo in druge stvari ter zažgala poslopje.

Tolpa je med velikim navdušenjem obkrožila, ki se je nabralo
pred hotelom, metala goreče pohištvo na ulice. Vsa štiri nadstropja
hotela so začela nenkrat goreti.

Vojaštvo in karabinerji so mirno gledali divjanje tolpe.
Šele okoli 11. ure so prišli ognjegasci, katerih pa masa ni pustila
blizu. Hotel "Balkan" je pogorel do tal.

Podivjana množica je potem, ko je zažgala "Balkan", šla dalje
po mestu in demolirala vsa jugoslovanska podjetja in veliko šte-
vilo zasebnih stanovanj.

Ljubljanska kreditna banka je popolnoma demobilirana. Tolpa
je odnesla bančni arhiv na ulico in ga zažgala.

Demolirana je tudi Jadranska banka in Hrvatska štedionica na
Korzu.

Italijanski banditi so vdrli v uradne prostore jugoslovanske de-
legacije na trgu Venezia, pometali ves inventar na ulico, ga polili s
petrolejem in zažgali.

Sinočnje demonstracije in uničevanje imetja Jugoslovancev se
je vršilo očitno v sporazumu z italijanskimi oblastmi, kar priča
dejstvo, da je ostalo vojaštvo popolnoma pasivno in ravnotako ka-
rabinerji.

Ognjegasci, ki so bili takoj obveščeni o požaru, so prišli šele
po par urah na kraj požara. Tolpa je vozila s seboj velike množice
petroleja in bila oborožena z raznim vplnilnim orodjem.

V množici so se nahajali množični italijanski oficirji in vo-
jaki, ki so sodelovali pri demoliranju in zažiganju.

V Idriji se je upr. prvi bataljon 14. pešpolka, tukaj nameščen-
ga. Na trgu se je zbralo mnogo vojaštva. Govorniki so hujskali z
ostrimi izjavami, naj se vojaštvo upre.

Razpoloženje med vojaštvom je bilo tako, da se je bilo bati hu-
dih dogodkov. Neprestano so kričali: Abbasso il Re. abbasso l'Ita-
lia, evviva Lenin! (Dol s kraljem, dol z Italijo, živio Lenin!)

Potem so napadli zapore in izpustili vojaške ujetnike, zapre-
t največ radi boljševizma. Nato so šli okoli po mestu ter pozivali pre-
bivalstvo, naj pride po orožje, da se upre tuji gosposki. Prišla je
velika ploha s točo in prepadla demonstranta. Šli so v vojašnice in
tam so nastopili med govorniki tudi častniki, pozivajoč vojaštvo,
naj zapusti sedeno ozemlje. Poveljništvo je zaprosilo pomoči. Are-
tirali so 8 častnikov. Vojaštvo so spravili v vojašnice, kjer je pre-
pevalo nadalje revolucionarne pesmi, naveličano vojne in koprneče
po svojem domu.

OSTRI BOJI ZA LVOV

Poljaki izjavljajo, da bodo branili
znano zgodovinsko mesto do zad-
nje kapljice krvi.

Varšava, Poljska, 30. julija. —
Vsa znamenja kažejo, da so boji
na severni fronti ponehali. V cen-
trumu se vrše boji med zadnjimi
stražami in Poljakom se je posre-
čilo na umikanju ohraniti zvezo
med levim in desnim krilom. Na
jugu pa se je pričela bitka za po-
sest Lvova, kajti Poljaki niso na
svojem umikanju v centru še do-
segli svoje zemljepisne črte in
boljševiki si brez dvoma na vse
mogoče načine prizadevajo priti
do te črte še predno bi prišlo do
sklenitve premirja.

V Varšavi si še niso na jasnem
glede vprašanja, če bodo boljševiki
s silo prekorčili mejno črto, do-
ločeno od najvišjega sveta ter ko-
rakali naprej v smeri proti Var-
šavi. Vojaški opazovalci se nagi-
bajo k mnenju, da bodo boljševi-
ki napeli vse svoje sile, da iztrga-
jo Lvov iz Poljakov, če predno bo
prišlo do sklenitve premirja v slu-
čaju, da bo konferenca v Banano-
vici uspešna.

Iz brezičnih brzojavk in dru-
gih virov so poljaki vojaški krogi
dobro zapazili, da je namen bol-
ševikov pridobiti si časa. Soglasno
z nekimi poročili niso boljševiki
preje pripravili skleniti premir-
je kot daleč 4. avgusta in da hoče-
jo kot plen zadnjega dne bojev za-
vzeti Lvov.

IZJAVA NEMŠKEGA ZUNA- NJEGA MINISTRA.

Berlin, Nemčija, 26. julija. —
Danes je imel v državnem zboru
nemški zunanji minister dr. Wal-
ter Simmons zelo značilen govor.
Med drugim je povedal tudi na-
slednje:

— Z Ameriko smo še vedno v
vojnem stanju, in konca najbrže
ne bomo pričakali pred mesecem
marecem prihodnjega leta. Kljub
temu je pa Amerika v zadnjem
čas storila dosti dobrega Nemci-
ji. Preskrbela je z mlekom na ti-
soče in tisoče nemških otrok in
še vedno nadaljuje s svojim člove-
koljubnim delovanjem.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA
"GLAS NARODA", NAJVEČJI
SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR-
ZRAVAM.

LEROU OSUMLJEN VEČ UMOROV

Dva teh je baje izvršil v New Yor-
ku. — Zagonetni umor ženske v
kovčegu bo pojasnil skrivnosti.

Morilec ženske koje truplo je
bilo poslano v kovčegu v New
York iz Detroit, je mogoče vele-
morilec, ki bi bil v stanu pojasniti
številne umore, kojih nekateri so
se završili tukaj v New Yorku. Tako
izjavljajo detektiv Momeide
Squad policijskega departmanta v
New Yorku.

Niso sicer navedli natančnega
števila newyorških morilnih miste-
rijev, vendar pa se domneva, da
imajo v mislih več kot dva zago-
netna umora, ki sta se završila v
New Yorku, — namreč umor ne-
kega Cecil L. Landona v hotelu
McAlpin tekot preteklega avgu-
sta ter onega Miss Ream Moxie, ki
se je završila na zapadni 89. cesti v
New Yorku tekot preteklega fe-
bruarja.

Vedno bolj se zbirajo dokazi,
da je Eugene Leroy, katerega dol-
že umora Katarine Lee Jackson v
Detroitu človek, ki je bil znan v
New Yorku kot O. J. Fernandez
ali pa O. J. Woods. Imel je še več
drugih napačnih imen. Oblasti
domnevajo, da se nahaja človek,
katerega zasledujejo v bližini Sal-
tillo, Mehika ter se glasi, da bodo
detektivji takoj odpotovali preko
meje, kakor hitro bodo dobili to-
zadevna povelja.

Vrjetno je, da bo truplo umor-
jene ženske odvedeno v Sturgis,
Miss., kjer bo pokopano.

Njen brat, N. A. Fondron, je
prosil, naj se pošlje truplo tjakaj,
a je dobil od oblasti povabilo, naj
pride v New York ter še enkrat
pozitivno identificira truplo svoje
sestre.

OBLEKE BODO BAJE CENEJ- ŠE.

Chicago, Ill., 29. julija. — Opa-
ti je, da bodo v prihodnji jeseni
in zimi moške obleke cenejše, —
kot izjavlja 400 prodajalcev iz 22
držav, ki so se zbrali tukaj, da raz-
pravljajo o položaju.

Splošni pogoji za izvršno
kupnjo tekot jeseni so izvršni.
Je rekel Culman iz Marineette, Wis.

Bombažno blago bo brez dva-
ma ostalo trdno v svoji sedanj-
ceni, a cena blaga iz volne bo
brez dvoma padla. Številni naku-
povalci se plačali pred nadavnim
časom visoke cene, a v teku zad-
njih šestdesetih dni so padle ce-
ne volnenega blaga za deset do
petnajst odstotkov.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršeno čimnares plačila
popolnoma zanesljivo in sedanjim
razmeram primerno tudi hitro po
celi Istri, na Goriškem in tudi na
Notranjskem, po ozemlju, ki je
zasedeno po italijanski armadi.
Včeraj smo računali za pošilja-
tve italijanskih lir po sledečih
cenah:

50 lir	 \$ 3.70
100 lir	 \$ 6.50
300 lir	 \$ 19.50
500 lir	 \$ 31.25
1,000 lir	 \$ 62.50

Vrednost denarja sedaj ni stal-
na, menja se večkrat nepričako-
vano; iz tega razloga nam ni mo-
goče podati natančne cene vna-
prej.

Mi računamo po ceni istega dne,
ko nam pošlani denar dospe v
roke.

Denar nam je poslati najbolj po
Domestic Postal Money Order, ali
po New York Bank Draft.

Tvrška Frank Sakser,
25 Cortlandt St., New York N. Y.

PROHIBICIJSKI POGON V NEW JERSEY

Glasi se, da bodo celo državo New
Jersey popolnoma posušili. — Are-
tac je bode sledile.

Preko države New Jersey se je
včeraj dne 29. julija celi val prohi-
bijskih agentov in posledica tega
je bila, da se je na številnih
prostorih zmanjšala množica pi-
jače, ki vsebuje več kot pol od-
stotka alkohola.

Poskusi, da se napravi državo
popolnoma suho, so bili vztrajni
v Newarku in Jersey City. Vr-
jetno je, da se bo tozadevnimi po-
skusi nadaljevalo tudi v drugih de-
lih države.

Cela stvar se je izvršila tako
hitro, da je vladalo v krogu pri-
zadetih veliko presenečenje in ve-
lika zmeškanja. V velikih motor-
nih vozovih so prohibicijske oblasti
odvedlo pijačo, katero so zaple-
nili njeni agenti. Številne britke
besede so padle med zveščiki prohi-
bijskimi uradniki ter poset-
niki opojnih pijač, a v splošnem
se ni vztrajalo skoro nikakih are-
tacij. Glasi se, da bodo te sledile
pozneje.

Ljudje, ki so bili določeni za na-
pad na lastnike prepovedanih pi-
jač, so nastopili na prav poseben
način. Zvezni komisar John A.
Mathews je izdal ed. šop preisko-
valnih povelj, ki so temeljila na
dokazih, katere se je zbralo tekot
več mesecev.

Ob tretji uri popoldne se je po-
javilo 30 prohibicijskih agentov v
Jersey City in osemdeset v New-
arku. Polovica moštva za Newark
je prišla iz urada prohibicijskega
ravnatelja Shevlina iz New Yorka.
Agenti so se zbrali na Manhattan
Junction, odkoder so jih prevedli
v Newark. Tam so bili pripravlj-
ni štiri veliki tovorni avtomobi-
li. Na vsakem teh vozov se je
nahajal uniformiran policist. Na-
men pogona ni bil uveljaviti are-
tacije, temveč vzporediti le pre-
iskave ter zapleniti blago, katero
bi se našlo. Pozneje se je glasilo,
da bodo aretacije odrejene pozne-
je v slučajih, v katerih se bo po-
kazalo, da je bila dejanski kršena
postava.

Uradnik, ki je poveljeval pogo-
nu v Newarku, je Jakob Slon-
naker, pomočnik prohibicijskega
agenta v Philadelphiji. Celo pod-
jetje pa je vodil C. S. McGrath,
ki je član glavnega prohibicijskega
stana v Washingtonu.

Glasi se, da so bili vztrajni
pogoni v namenu, da se zaostri
pritiskam prohibicionistov, ki so
izjavljali, da se prohibicijske po-
stave ne izvaja na primeren način
v New Jersey. Anti-Salonska li-
ga je dala sestaviti seznam pro-
storov, kjer se baje javno prodaja
žganje.

Prohibicijski uradniki so bili
razdeljeni v skupine po štiri lju-
di. V teh oddelkih so se napotili na
mesta, ki so bila navedena v se-
znamih Anti-Salonske lige in za
katera so bili izstavljeni preisko-
valni varanti. Navodila so se gla-
sila, naj se vse zaplenjeno žganje
spravi na glavni poštni urad. Tek-
ot prvih par ur se je spravilo na
poštni urad dvanaestih tovornov žga-
ne pijače. Kmalu se je cenilo vro-
nost zaplenjene pijače na \$35,000.
Število prostorov, za katere so bila
izdana preiskovalna povelja, je
znalo prejšle več sto. Približno po-
lovica teh prostorov je prišla na
Newark.

Edini aretaciji, ki sta bili izvr-
šeni, sta se tikali dveh možkih, ki
so baje otežkočali uradnikom za-
zaplenjeno pijačo v vrednosti \$400
na 117 Washington Street. V oni
hihi ima neki John Leach salo-
n, a pri njem niso našli nikake pre-
povedane pijače. V stanovanju ne-
ke Mrs. Arthur Iverton, ki se na-
haja nad salonom, pa so našli več
sodov žgane pijače. Leach in nje-
gov bartender sta bila aretirana,
ko sta trdila, da je ta pijača pri-
vratna last te ženske. Pozneje
sta bila parolirana ter bosta za-
slišana.

VELIKO KITAJSKE V ROKAH JAPONSKE

Vlada Združenih držav je poslala
Japonski obvestilo, da ne more o-
dobriti zasedenja.

Washington, D. C., 30. julija. —
Dolm se peča Evropa s številni-
mo vprašanji, ki so posledica voje-
ne, z mandati nad sovražnim za-
sednim ozemljem ter drugimi za-
devami, ki zahtevajo zase vso po-
zorost evropskih vlad, kažejo po-
ročila, ki so prišla iz Japonske, da
zasleduje slednja politiko asimila-
cije v Sibiriji in na Kitajskem.
Čeprav nočejo uradniki držav-
nega departmanta razpravljati o
poročilu, ki je došlo iz Tokija, v
katerem se na drobno opisuje spre-
jem sporočila od vlade Združenih
držav, da slednje ne morejo pri-
zati japonska okupacije severne-
ga dela Sokolina, se vendar ni
vpriporilo nobenega poskusa, da
bi se zanimalo tozadevno sporo-
čilo.

Očitno je ameriško naziranje
je to, da je Japonska upravičena
dobiti od Rusije zadoščenje za u-
mor 700 japonskih vojakov v Ni-
kolajevsku, da pa ni bilo nobene-
ga povičja za zasedenja severnega
dela otoka Sokolina in prav po-
seben ne za močno japonsko vo-
jaško silo v Sibiriji, koje povelj-
nikom je dano na prosto razpola-
go, da operirajo proti boljševiki-
kom.

Japonska pa se ni zadovoljila z
zasedenjem severnega Sokolina s
poročili, ki so dospela semkaj. Ve-
liko se je že govorilo o "buffer
državi", koje ustanovljenje je po-
speševala Japonska v namenu, da
zadrži boljševike. Poročila iz To-
kija so pred kratkim javljala o u-
spešni organizaciji sibirske repu-
blike. Vsa znamenja pa kažejo, da
ne obstaja ta država izključno iz
velikega kosa istočne Sibirije, tem-
več tudi iz dobrih dela kitaj-
ske province Mandžurije.

Japonski vrhovni poveljnik v
Sibiriji se je polastil pretežnega
dela te province, kot se glasi v
sporočilu katero je poslal na ja-
panski vojni urad. Zasedenje je
baje završeno dejstvo, ne pa ko-
rak, katerega se namerava vpri-
zoriti v bodočnosti.

Znano je, da si Japonska na vse
mogoče načine prizadeva polastiti
se vrhovne kontrole nad kitajsko
istočno železnico in da ne bo pre-
nehala s svojimi naporji v tej smeri
toliko časa, dokler ne bodo prišle
ostale sile na svetu do prepriča-
nja, da se ne more trpeti japonske
nadvlade v teh delih sveta.

Washington, D. C., 30. julija. —
Prohibicija je odgovorna za vedno
naraščajoče cene sadje in nadalje
tudi podražanje sladkorja ter po-
večanje izdelovanja takozvanih
mekhkih pijač, ki je bilo posledica
splošne prohibicije.

Sadni sokki vseh vrst stoji danes
na prvem mestu seznamov vseh pi-
jač. Vsaki dan si izmišljajo špekul-
anti nove pijače, da zadostijo na-
ljam in potrebam ameriškega na-
reda.

Pred par leti niso davki, kate-
re se je pobralo za mehke pijače,
dosti znašali. V tekočem letu pa
se domneva, da bodo znašali toza-
devni davki več kot sto milijonov
dolarjev.

Brzi parnik "Pesaro"

(prejšnji parnik Hamburg-Ameri-
ške proge "Moltke")

odpluje v Genovo 1. septembra

Vožnja za 3. razred stane \$ 98.50
Vožnja za 2. razred stane \$ 177.00
vsebuje vojni davek, ta cena je ve-
ljavna skozi do Trsta.

Kdor želi s tem brzim parnikom
potovati, naj nam takoj piše za
pojasnila.

Tvrška Frank Sakser

WILSON POZIVA PREMAGARJE K DELU

PREMAGARSKI ZVEZI JE POSLAL DOLGO BRZOJAVKO. —
KO SE BODO ŠTRAJKARJI VRNILI NA DELO, BO SKLICAL
ODBOR. — POZIV PREDSEDNIKA UNITED MINE WORKERS.

Washington, D. C., 30. julija. — Predsednik Wilson je poslal
danes organizaciji United Mine Workers dolgo brzojavko, v kateri
zahteva, da se morajo štrajkujoči premogarji v Illinois in Indiana
vrniti na delo.

Predsednik priznava, da je razsodišče v gotovih ozirih napačno
razsodilo in sicer na škodo delavcev, obenem pa izjavlja, da proti
tej razsodbi ne bo prejel nastopil, dokler se štrajkarji ne vrnejo na
delo.

Premogarji so sprejeli odlog razsodišča in so se s tem zavezali
držati se kontrakta.

Ko se bodo štrajkarji vrnili na delo, bo sklical predsednik sploš-
ni odbor, ki se bo bavil s pritožbami premogarjev.

Nadalje govori Wilson o velikem pomanjkanju premoga v bo-
goči zimi, ki bi nastalo, če bi se stavka nadaljevala.

Ako delavci ne drže svoje besede, jim pozneje ne bo mogel nihče
več vrjeti. Posledica tega bo, da v normalnih časih ne bodo premo-
garski baroni sklepali z unijami nobenega kontrakta več.

Indianapolis, Ind., 30. julija. — Predsednik United Mine Work-
ers, John L. Lewis je soglasno z brzojavko predsednika Wilsona za-
povedal štrajkujočim premogarjem v Illinoisu in Indiana, naj se ta-
koj vrnejo na delo.

NOVOSTI IZ POLITIČNIH TABOROV

Ženske iz New Jersey delajo za
Hardinga. — Walsh za Coxa. —
McAdoo gre na potovanje.

V dvanajstih okrajih države
New Jersey so ženske že organizi-
rane, da delujejo za senatorja
Hardinga. Z gotovostjo pričaku-
jejo, da bo v avgustu že ratificir-
an amendment, ki jim bo podelje-
val volilno pravico in da bodo pri
novembrskih volitvah že lahko
glasovale.

Dayton, Ohio, 30. julija. —
Domnevanje, kateremu se je že
večkrat preje dalo izraza, da ni-
sta namreč predsednik Wilson in
governor Cox popolnoma istega
naziranja glede vprašanja Lige
narodov, je dobilo sedaj svoje po-
trdilo s tem, da je senator David
L. Wash, eden izmed demokratič-
nih senatorjev, ki so se zavzemali
za dalekosežne rezervacije, oblu-
bil guberniju popolno podporo.

William McAdoo, prejšnji za-
kladniški tajnik, ki je nastopil na
konvenciji v San Francisco kot
kandidat za demokratično nomina-
cijo, je včeraj izjavil, da bo imel
več govorov v prilog demokratič-
nemu predsedniškemu kandidatu,
guberniju Coxu.

Med organiziranimi republikan-
ci države New York je bilo v zad-
njih dneh večkrat čuti naziranje,
dab ostalo tako državni tajnik Hu-
go kot senator Thompson opustila
svoj namen, da nastopita proti
kandidatu Nathanu Miller, kate-
rega je priporočila republikanska
državna konvencija.

Premislite dobro, komu boste vročili denar za poslati v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in sloraba, vsak akna postati
hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakon-
ni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane za-
preke starim izkušenim in premožnim tvežnikom; kako bo pa malim
neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljub-
be, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljate se sadnji čas po novi svesti in na novi
način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zane-
ljivo izplačujejo.

Včeraj smo računali za pošiljate jugoslovanskih kron po sle-
dečih cenah:

300 kron	 \$ 4.95	1000 kron	 \$ 16.00
400 kron	 \$ 6.60	5000 kron	 \$ 80.00
500 kron	 \$ 8.25	10000 kron	 \$ 158.00

Vrednost denarja sedaj ni stalna, menja se večkrat nepriča-
kovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vna-
prej. Mi računamo po ceni istega dne, ko nam pošlani denar dospe
v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali pa
New York Bank Draft.

Tvrška Frank Sakser,
25 Cortlandt St., New York, N. Y.,
Ytanovaljena leta 1898.

Novi Mehiki prete iste nevarnosti.

Poročja Aleksander H. Williams.

V Mehiki je čuti danes isti krik po miru, ki je zvenel tam leta 1911, ko je Francisco Madero dvignil zastavo upora proti gospodstvu vladni takozvanih Científicos, v kojih rokah je bil stari in onemogli Porfirio Diaz le orodje. Danes kot takrat je najti v Mehiki stranke, ki se zavzemajo za mir in napredek ter stranke, ki bi se rade upirale ter držale Mehiko v krepkih notranjih nemirih in boja.

Današnji položaj v Mehiki se prav malo razlikuje od položaja kot je obstajal leta 1911, ko je ameriški predsednik Taft izjavil, da ne more imeti nobenega stika z notranjimi zadevami Mehike.

V onem času so bili oboroženi benditi na polju in prešel se je krvavi karneval, kajti roka postave je oslabela ter ni mogla ničesar opraviti. Skozi osem let administracije predsednika Wilsona je prevladoval kaos v Mehiki in to kljub oboroženi intervenciji, katero je vpriporila sedanja administracija.

Prav kot v časih, ko je nastopil predsednik Wilson svoj urad, prihajajo tudi sedaj poročila o notranjih sporih ter ona o širjenju ustaškega gibanja. Več kot ducat je generalov, ki so nezadovoljni z administracijo de la Huerte ter dejansko administracijo Alvaro Obregona, nekdanjega vojaškega poveljnika Carranze. Medtem pa so tudi prišli poročila iz Mehike, da je stavil Francisco Villa novi vladni svoje pogoje in da je rekel, da se bo v slučaju, da bi vlada zavrnila njegove pogoje, pričela doba terorizma in morjenja in debelo v severni Mehiki. Villa je pri tem baje deležen podpore in pomoči vseh drugih revolucionarjev, ki so se prej upirali vladi Carranze ter se sedaj bojujejo proti administraciji de la Huerte.

Najti je dobro informirane opazovalce, ki izjavljajo, da tudi sedanja administracija ne bo mogla rešiti zapletenega mehiškega vprašanja. Vsa ta teža se tem ljudem dozdeva, da je ameriška intervencija neizogibna. Vzroki za to intervencijo so jasni.

Ekonomskih in socialnih problemov severne in južne Mehike ni nikakor mogoče primerjati z istimi problemi med južnimi in severnimi državami Unije pred približno pol stoletjem. V severni Mehiki se je razvil v zadnjih par letih misleč srednji razred, kojega za stopnički so se šolali v Združenih državah. Ljudje, ki poznajo zastopnike tega razreda so menja, da nimajo slednji nikakih političnih ambicij in da jim je edino na srečo mir v Mehiki ter bragostanje te dežele. Njih cilj je nanovo ustanoviti red in ustavno vlado v Mehiki.

Vsi ti napredni elementi so doma iz Sonore. Živeli so ali v Združenih državah ali pa tako blizu ameriške meje, da so proučili resnične ameriške metode in da poznajo Ameriko boljše kot pa vsi ostali Mehikanci. Z drugimi besedami rečeno predstavlja severna Mehika najboljši del in tam je najti tudi največ konstruktivne politike. Če bodo Mehikanci sami v stanu rešiti Mehiko, bo prišla brez dvoma iz severnih držav, predvsem iz Sonore.

S tem pa nečemo reči, da so vsi napredni Mehikanci iz severnih držav pristišli miru in rda. Način, kako so strmoglavili provizorično vlado Carranze in kako so se iznebili slednjega, ne govori za to, da bi bili preveliki prijatelji miru in rda. Če bi hoteli postopati na primeren način, bi morali strmoglaviti Carranza na ustavno dovoljen način, potem glasovanje v parlamentu. Nikdo ne more reči, da ni imel Carranza pravice dokončati svoj termin, razven v slučaju, da bi bil odstavljen rednim putem.

Direktno nasprotje naroda na severu pa predstavlja narod na jugu. Srednji razred v južnem delu Mehike je v velikanski manjšini. Opaziti ni nadalje pri njem nobenega naprednega duha, ki znači narod severnih dežel. Južna Mehika predstavlja deželo gospodstva in tlačana, čeprav ni še nadalje opaziti onih aristokratov iz dni Porfirio Diaz, ki so sedeli kot močni gospodje na svojih obširnih posestvih ter živeli od dela bornih peonov, ki so obdelovali zemljo.

Ta stari razred je izginil iz Mehike. Ljudje, ki so zastopali ta razred, so danes v New Yorku, Londonu ali Parizu. Na njih mesto je stopil nov element, porojen iz Madero-Carranza režima. Produktivnost se je zmanjšala in banditstvo se je povečalo. Peon pa ni medtem prav nič napredoval ali dosegel višje stopnje razvoja. — Prav tako reven je kot je bil nekoč, a je oborožen ter vsaki trenutek pripravljati postati bandit. V to svrhu je spadal Zapata in številni drugi "revolucionarji" južne Mehike. Tudi Villa spada v ta razred, čeprav prihaja s severa.

Ugotovljena stvar je, da skuša administracija de la Huerte uveljaviti prijateljske odnose med Mehiko in Združenimi državami. Pripravljena je nadalje dati Zdr. državam gotove koncesije v namenu, da si pridobi dobro voljo in pomoč ameriškega naroda.

Kljub temu pa obstaja dejstvo, da ne bo tako lahko prestopiti v dejstvo miroljubne in napredne misli, za katere se zavzemajo močje iz severa, ki so se v zadnjem času polastili vrhovne moči v Mehiki. Opaziti bo veliko nasprotovanje in treba bo boja, predno se bo izvedelo politiko Carranze, ki obsega nacionalizacijo rovin, petrolejskih vrelcev ter drugih naravnih zakladov.

Mehika za Mehikance. — se glasi geslo, a prestaviti to geslo v dejstvo je velika umetnost.

Bila je ta politika, na kateri je temeljila ustava iz leta 1917 in o kateri so pristihi Carranze ponosno izjavljali, da gre dalje kot doktrine ruskih boljševikov. Mehiki radikali so ponosni na to ustavo, čeprav postaja njih moč vedno manjša.

Nova mehiška ustava pomenja rop, kajti jemlje se z njo to, kar si je postavno pridobil posameznik ali korporacija. Soglasno s to ustavo nima tuje ali inozemce nikake pravice do petrolejskega vrelca ali rudnika ali do velepo-

SINPAJSKE DEMONSTRACIJE V BELFASTU.

ki so se završile na temelju ustave iz leta 1857.

Senjor Limantour je videl nato izvršene in dopolnjevanje onega, česar ni hotel videti v septembru leta 1910:

Leta 1911 so se zbrali v mehiškem glavnem mestu zastopniki prostih in suverenih držav da čujejo nagovor "železnega moža Mehike" ob priliki zopetnega otvorjenja parlamenta.

Solnce luč je padala na sijajne uniforme diplomatov ter vojakov na galerijah ter na čelade osebnih stražerj redsednika. Dve dolgi vrsti vojakov sta se stezali prav na cesto, kjer je bilo videti tudi številne poslane.

Pripeljal se je voz predsednika. vrata so se odprla in ven je stopil Porfirio Diaz.

Ko je šel skozi velika vrata v spremstvu senjorja Limantour ter drugih članov kabineta, je bil korak predsednika nagel in odločen. Sedel je poleg predsednika poslanske zbornice, senjorja Don Fernanda Duret. Nobenega pogleda ni vrgel, niti na desno, niti na levo. Navzoči so bili tudi tihi in nikdo ni dal izraza niti svojim simpatijam, niti svojemu sovraštvu. Čeprav so vsi vedeli, da koraka Porfirio Diaz pogumno proti svojemu Waterloo.

Konec je prenehala godbe igrati narodno pesem, ki zven precej melanholično. Zavladal je absoluten mir, ko je sedel predsednik na svoje mesto poleg predsednika poslanske zbornice.

Na tej zgodovinski seji je bilo, ko je izgubil "železni mož Mehike" svoje živce. Spoznal je, da je prišel konec njegove slave in da se vsi sijaji vladarja, vse moči avtokrata le prah, ki izgine v nič. Čutili je moral približno tako kot je čutil Hernan Cortez, prvotni zavojevalec Mehike, na oni dan, ko je odšel iz Mehike, oropan vse slave in časti.

Niso bile zahteve revolucionarjev, vsled katerih so se tresle roke Diaz, ko je vzel v roko poslaničnico, katero je hotel prečitati pred kongresom. Bil je pripravljen boriti se ter celo umreti v boju, a ni imel dosti moči za to.

— Dati revolucionarjem koncesije! — je rekel še en mesec preje proti nadškofu iz Mehike. — Poslal jim bom kroglice iz svojih največjih topov in moji vojaki jih bodo natakili na bajenete.

Vse pa se je izpremenilo v enem kratkem mesecu! Tedaj je bil Porfirio Diaz pripravljen iti za več kot pol poti nasproti zahtevam Madero, kajti tako so hoteli Científicos, resnična sila v vladi.

Njih klic: — Mir, mir za vsako ceno, katero morate plačati. — mir je zvenel v ušesih na oni dan. Tako je prišlo, da je v svojem govoru obljubil, da bo odpravil zlorabo, da bo reformiral justico in uveljavil potrebne reforme.

— Odredila se bo vsepotrebno. — je rekel, — da se ugotovi upravičenim pritožbam proti nastopu gotovih avtoritet, posebno onih ki so v najožjem stiku z narodom. Upati je, da bodo te politiki zvezne vlade sledile tudi vlade posameznih držav, ki so vsled svojega stališča boljše v stanu odpraviti napake, ki dejansko obstajajo.

— Izprememba v ministristvu, katero sem ravnokar vpriporil, ima namen zadostiti gotovim stavljenim zahtevam ter obljubljam, da bo politično osebo obnovljeno od časa do časa. Če se nisem ob-

tavljati odpovedati se službi zmo-

govoril Diaz, so se končno pojavile v močeh, ki so prišli iz Sonore. Ti močje so sedaj dejanski vladarji mehiškega glavnega mesta. S pomočjo Združenih držav bodo močje v stanu pomiriti Mehiko ter jo spraviti na pota napredka Brez pomoči Združenih držav pa ne morejo storiti ničesar. Če se ne bodo obrnili na Združene države za pomoč, bo bodočnost dežele južno od Rio Grande temnejša kot je bila tedaj poprej in ničesar drugega ne bo preostajalo kot intervencija, ki pa je mučna in nadležna tako za Mehikance kot Amerikance.

Mogoče je, da bi predsednik Taft rešil mehiško zadrego, če bi ne prišel na misel, da jo izroči novemu predsedniku Wilsonu. Mož, ne bi bilo, da bi predsednik Wilson sedaj rešil mehiški položaj, če bi zopet ne čakal na svojega naslednika. Osem let je poteklo in medtem je prišlo do brezkoristnih intervencij ter zagotavljanj prijateljstva, a dejanski se ni izvršilo ničesar, da se reši zadevo, ki mora biti rešena v interesu vseh prizadetih.

Tedaj pa je prisiljen izbežati se jih in kaj kmalu je prišel čas, ko je moral sam izginiti s pozorišča svoje slave ponoči, kot tat. Ibi je moral s pozorišča svojega trumfata postati brezdomovinski izgnanec ter končati svoje dni od ljubljene Mehike, v deželi, ki mu je bila nova in povsem tuja.

Nove enerzije, o katerih je govoril Diaz, so se končno pojavile v močeh, ki so prišli iz Sonore. Ti močje so sedaj dejanski vladarji mehiškega glavnega mesta. S pomočjo Združenih držav bodo močje v stanu pomiriti Mehiko ter jo spraviti na pota napredka Brez pomoči Združenih držav pa ne morejo storiti ničesar. Če se ne bodo obrnili na Združene države za pomoč, bo bodočnost dežele južno od Rio Grande temnejša kot je bila tedaj poprej in ničesar drugega ne bo preostajalo kot intervencija, ki pa je mučna in nadležna tako za Mehikance kot Amerikance.

Mogoče je, da bi predsednik Taft rešil mehiško zadrego, če bi ne prišel na misel, da jo izroči novemu predsedniku Wilsonu. Mož, ne bi bilo, da bi predsednik Wilson sedaj rešil mehiški položaj, če bi zopet ne čakal na svojega naslednika. Osem let je poteklo in medtem je prišlo do brezkoristnih intervencij ter zagotavljanj prijateljstva, a dejanski se ni izvršilo ničesar, da se reši zadevo, ki mora biti rešena v interesu vseh prizadetih.

Iz Slovenije

Kočevje je zapustil

e dni Alojzij Arnelini, finančne straže nadkomisar. Vztrajal je v Kočevju celih 15 let in ostal tudi v najtežjih časih odkrit narodnjak in dober Jugoslovčan, tudi za časa vojne, ko je pripadal tistemu nezlovoljivo idealnemu krogu kočevskih Slovencev, ki so neomahljivo verovali v zmago entente in vstajenje Jugoslovanstva. Vrle mu možu, prijetnemu družabniku in nad vse vestnemu uradniku amogo sreče na njegovem novem zopet odgovornosti polnem mestu na Jesenicah!

Prestolonaslednika Aleksandra je hotel umoriti.

V Limbušu pri Mariboru so aretirali Frana Autingerja, čevljarja iz Vrhovnega dola, ker je javno pripovedoval, da namerava izvršiti atentat na prestolonaslednika regenta Aleksandra ob priliki njegovega prihoda v Maribor. Autingerja je zasledovalo orožništvo že 14 dni zaradi poverljivega izjava pri Sr. Lovrenču na Pohorju. Moza je izdal 10letni Ivan Murko. Autinger taj, da bi bil zatočni klopri radi raznih tatvin in kdaj o atentatu kaj govoril, še ropov, ki so jih izvršili.

Jugoslavija irredenta.

Vedni roparski napadi.

V Beli pri Idriji je napadla roparska tolpa, bilo jih je kakih 30 mož, hišo posestnika Sinkovca. Ponoči so hišo obkolili, nekaj jih je vstopilo v hišo, ki so zahtevali od Sinkovčevih denar in živč. Vso družino so spehali roparji v eno sobo, potem pa so pobrali vse, kar jim je prišlo pod roko. Pri sedu pa so pravočasno opazili, kako je Sinkovčeva hiša razsvetljena, zato so začeli trobiti na rog. Blizu pa si vsled noči ni upal nihče. Roparje je to tako oplašilo, da so zbežali. Čez osem dni so hoteli roparji pri posestniku Lampetu v občini Črni vrh odgnati živino iz hleva. Gospodar je začel streljati, nakar so roparji izginili. Karabinjerji, katerim so se napadale sporočili, izjavljajo na kratko, da so to Jugoslavoani, ki ponoči pridejo čez žico in zopet ponoči odidejo. Kratak izgovor, ki pa ne drži. Treba je vedeti, kje je Bela, namreč skrita med gozdovi med Črnim vrhom in Idrijo, pa je takoj jasno, da so to roparji, ki poznajo te kraje. Karabinjerji se boje roparjev, ker vedo, koliko je med njimi laških divjih vojakov.

Vesti z Goriškega.

Na Stegarski pri Kojskem v Brdih je z bajonetom obdelal svojo ženo Fran Humar tako strašno, da so jo morali napol živo odpeljati v goriško bolnišnico. Humar se je nato na grobu svoje hčere z ročno granato vsega razmesaril. Žena je bila v Aleksandriji. Sedaj po 10 letih se je vrnila in sledila je v Humarjevemu domu strašno tragedijo. Aleksandrija v Egiptu je uničila marsikatero družino.

Na železniškem tiru pri Podgorici so našli mrtvega Antona Grudna, ki je bil doma od Nemcev pri Trnovem. Noge je imel odsekane, glava je bila razbita, okoli života je bil ovit z žico. Najbrže so ga napadli roparji, mu vzeli denar, spoznamu z Bolgarije pripravljale skupen napad na Srbijo, ki je potem so ga zvezali in položili na železniški tir. Roparje iščejo. To je strašno, kaj počno roparji po zasledenem ozenlju. Laška oblast ne stori proti njim nobenega koraka.

Med lastniki kolonskih zemljišč in kolonsko zvezo pride do direktnih pogajanj. Izredni občni zbor je določil delegate.

Boljševiki vabijo delavce v Rusijo.

Poročajo, da je prispelo te dni v Moskvo večje število angleških delavcev, ker je baje pomanjkanje dela doma in baje so jih gnale v Rusijo simpatije do komunističnega režima. Tudi mnogo francoskih delavcev se odpravlja v Rusijo. Pettitt, poročevalec "Petit Journala", ki je bil v Rusiji, je rekel; glede dohoda delavcev, da naj le prihajajo, da si na lastne oči ogledajo sovjetsko Rusijo, potem se že ohladi njihove simpatije.

manj pa da bi bil dečku pokazal, da namerava na regenta streljati s puško. Autingerja so izročili okrožnemu sodišču v Mariboru.

Nevaren vlomilec prijet.

Orožniki na Vrhniki so aretirali nevarnega vlomilca Josipa Kralja iz vlomilske družbe Gortatvine pri Sr. Lovrenču na Pohorju. Moza je izdal 10letni Ivan Murko. Autinger taj, da bi bil zatočni klopri radi raznih tatvin in kdaj o atentatu kaj govoril, še ropov, ki so jih izvršili.

Visoki življenjski stroški.

Kaj jih povzroča in kako bi se jih dalo znižati.

Piše dr. Josip Gorišar, 82 Cortlandt St.

DRUGI SLOVANSKI PRODUKTI ZA SVETOVNO INDUSTRIJO.

Ker ni bilo raznih kovin in drugih potrebščin iz slovanskih dežel na svetovnem trgu, so bile velike industrije v Evropi in Ameriki jako prizadete.

Polovica svetovnega olja je prihajala pred vojno iz Rusije. Pomanjkanje olja na svetovnem trgu je naravnost odgovorno za visoke cene surovega olja in drugih sorodnih produktov.

Le pomislite, kaj to pomeni za ameriški narod, ki v največji meri kupuje olju sorodne produkte.

Ko ni bilo več mogoče dobiti iz Rusije mangana, je bil zadan silen udarec ameriški jeklarski industriji, največji odjemalki mangana na svetu.

Kako važna je slovanska Rusija v tem pogledu, bo vsakemu jasno, ako omenim, da je Rusija soglasno s statistiko leta 1913 eksportirala več mangana kot so ga eksportirale vse ostale države na svetu.

Slovani imajo poleg tega tudi takorekoč monopol na produkcijo platina, ki igra v modernem izdelovanju tako silno ulogo. Rabi ga urar, izdelovatelj finih instrumentov in ameriški dentist.

Poleg platina, na katerega imajo slovanske dežele monopol ter mangana iz ruskih in jugoslovanskih rudnikov, so slovanske države eksportirale tudi premog, železno rudo, osmij, tantal, iridij, baker, zlato, asfalt, asbest, sol, nafto, živo srebro, svinec, cink in grafit.

Vse to se je eksportiralo v razne dela sveta, vključno v Ameriko. — S tem sem približno pojasnil, kaj je imel svet od slovanskih dežel.

Sedaj pa prihajam na drugo vprašanje, ki je vsekakor važnejše, namreč, kako bi bilo mogoče znižati življenjske stroške v Ameriki.

Vsakdo kdor je prečital dosedanje članke, je prišel do spoznanja, da je v Ameriki, Evropi in po vsem svetu samo vsled tega tako velika druginja, ker niso slovanske dežele zastopane na svetovnem trgu.

Zdravilo proti temu je kaj lahko dobiti. Slovanske dežele morajo zavzeti svoje prejšnje in naravno mesto v velikem gospodarstvu sveta.

Z drugimi besedami rečeno, produkcija v slovanskih deželah mora biti taka kot je bila pred vojno.

Železnice in ladje so danes napravile iz sveta gospodarsko enotno. Da bo evropski trg normalen, da ostan povpraševanje in zalaganje enaka, je treba zopet vpostaviti vez, ki veže dva velika stebra svetovnega preskrbovanja z živili. To se pravi, na vsak način je treba obnoviti trgovino s slovansko Rusijo. Obnoviti je treba slovanski odidejo. Kratak izgovor, ki pa ne drži. Treba je vedeti, kje je Bela, namreč skrita med gozdovi med Črnim vrhom in Idrijo, pa je takoj jasno, da so to roparji, ki poznajo te kraje. Karabinjerji se boje roparjev, ker vedo, koliko je med njimi laških divjih vojakov.

Sile preobnove v Čehoslovaški in Veliki Jugoslaviji (vključno Bolgarija) že delujejo. Na pojskem jih ovira vojna, ki tam še ni končana.

Pa niti v Rusiji, največjem producentu surovin, med vsemi slovanskimi deželami in morda na celem svetu, se še ni zavrtelo kolesje rekonstrukcije. Most, ki je prej vezal Evropo z Rusijo, še ni popravljen.

Da bo svet varen prostor za življenje, je treba to storiti v najkrajšem času.

Avgust Guvain o nesposobnosti ententne diplomacije.

Glavni urednik "Journala des Debats", Avgust Guvain, je izdal knjigo z naslovom "Diplomatične iluzije iz leta 1915", ki vsebuje njegove članke v dobi od februarja do novembra 1915. Ti članki, ki dokazujejo nesposobnost in neinformiranost ententne diplomacije, so nas in za ves svet toliko bolj zanimivi in važni, ker jih je francoska cenzura svoječasno konfiscirala. Doba, ki jo opisuje Guvain, je za nas največjega pomena. To je doba, ko so centralne države v sporazumu z Bolgarije pripravljale skupen napad na Srbijo, ki je doživela vsled tega strašno katastrofo v Albaniji. To je doba največjih zmot ententne diplomacije, ki je zakrivila vsled neinformiranosti veliko srbsko nesrečo, rudi katere je morala trpeti tudi ententa. Ententna diplomacija v tej dobi je pokazala popolno nesposobnost in neinformiranost glede vrednosti italijanske pomoči in orientacije Bolgarije. Ententa je pričakovala od vsropa Italije v vojno enudeže. Vsi so mislili, da se bo vojna s pomočjo 1.800.000 italijanskih bajonetov obrnila naenkrat v korist zaveznikom. Toda Italija je bila popolnoma nepripravljena tako glede materijala kakor tudi in predvsem v moralnem oziru. Zavezniki so morali prevzeti dolžnost da zalagajo iz svojih skromnih sredstev italjsko vojsko z manjico in orožjem. Italija pa je istočasno opazila, da ne pride do sovražnosti med njo in glavnim sovražnikom — Nemčijo, s katero je med vojno sklepala pogodbe o medsebojni zaščiti nemških oziroma italijanskih interesov. Mesto da prodr avstrijsko fronto se je italijanska vojska morala držati v defenzivi dokler ni prišel srmatni poraz pri Kobaridu. Med tem pa je sklenila Italija londonski pakt, ki ji je zagiral kljub njeni nesposobnosti ugoden izid vojne. Veliko zmotno so zagrešili zavezniki v vprašanju Bolgarije. Vsled upornosti nekih ententnih diplomatov se je pripravljala Srbiji "strašna tragedija, ki ostane za vedno sramoten dokaz neumnosti, radi katere je moral izkrevaveti skoraj ves narod. Zavezniški diplomati na odgovornih mestih so zatirjali s trdovratnostjo, ki se more razlagati le z neumnostjo in neinformiranostjo, da se Bolgarija v nobenem slučaju ne bo pridružila centralnim državam, dasiravno so imeli na razpolago številne protidokaze. Ali bi mar Turčija začela vojno, če ne bo bila prepričana, da jo Bolgarija ne bo napadla? Vsa politika Bolgarije je dokazovala vojne priprave proti zaveznikom. Pogosti vpadi bolgarskih komitaev v Srbijo so jasno govorili, po katerem potu bo šla Bolgarija. Vkljub temu, pa so ententni diplomati mislili, da mobilizira Bolgarija v korist zaveznikom! Guvainova knjiga je važen dokument za proučevanje svetovne vojne. Na podlagi te knjige se bo lahko vstvarila slika o politični orientaciji naših zaveznikov.

Kakšna izprememba časov!

Zavezniki hočejo sedaj skleniti z Rusijo mir, čeprav so se na strani Rusije borili v svetovni vojni. To je seveda povsem drugačna Rusija kot je obstajala takrat.

Na poti.

Tudi k nam prihaja rusko vprašanje. Ne samo v obliki onih agitatorjev, ki hočejo iz slabih razmer napraviti še slabše, ampak v obliki ruske emigracije. O tem se je že pisalo od obeh strani in se je povedalo par resnih besed. Ruski gostov je pri nas vedno več in s tem nastaja vprašanje: kam z njimi?

Vozil sem se zadnjič s tako rusko družbo: en vojak, en gospod in ena gospa. Vojak je služil v Denikinovi armadi, gospod in gospa (on je bil menda kak uradnik) sta pobegnila svoj čas iz Petrograda in sta bežala na jug. Ko je bila razbita Denikinova armada, so bežali vsi trije v Carigrad, tam so našli neke Čeha in ti so jim svetovali, naj gredo z njimi v Čehoslovaško. Bili so tam, toda draginja in slabe razmere so jih pregnale in zdaj se vozijo na jug v Ljubljano, ker so slišali, da se tam po ceni živi. V Mariboru so si kupili kruha in črešenj, prespali so na kolodvoru in bi bili zadovoljni, ko bi dobili "kipjatok" t. j. vrelo (kipečo) vodo za čaj. V Rusiji se namreč taka voda dobi po vseh postajah in celo v vagonih, kajti Rus je navajen piti čaj. Pri nas ni te navade. Gospa zdihuje nad takimi razmerami.

"A kaj pijete pri vas?" me sprašuje.

"Vino ali pivo."

"Uh, a čaja ne pijete?"

"Malo."

Vsi trije gledajo svoj prazen samovarček.

"Ko bi bil čaj!"

S tem smo začeli naš razgovor. Ko so popisali svojo pot, so začeli spraševati po cenah. V Pragi so bili nezadovoljni. Vse so morali drago plačati. Stanovali so v hotelu in nihče jim ni hotel pomagati. Prodali so že več kosov svoje obleke, da so mogli živeti. Gospa ima še lepe prstane na roki in tudi prtljage imajo še precej.

"Tudi na Češkem so sami socialisti in boljševiki", pravi gospod.

"Da, oni nas sedaj ne poznajo", pravi gospa.

"To je težka stvar", odgovarjam jaz "na Češkem je prehranjevalna kriza. Težko je skrbeti za gosta, ako sami nimajo kaj jesti. Steer pa je tam socialist, vlada in slišal sem, da izvajajo rusko buržoazijo, pač pa smejo tam ostati oni, ki so boljševiškega prepričanja. Gospodo pošiljajo k nam v Jugoslavijo — pri nas pa je tudi težko."

"Ali je že mnogo Rusov v Jugoslaviji?"

"Ne vem; čital sem, da jih je v Belgradu zelo mnogo in da je nastala proti njim nevolja, ker množe draginjo. Tudi po drugih mestih jih je mnogo: pomislite, da po naših mestih ni dovolj stanovanj niti za naše uradnike, torej se ne more zahtevati, da bi vam dali stanovanje!"

"A kam naj gremo? V okolici?"

"Celo v okolici je težko dobiti stanovanje. Vse je oddano."

"A v hotelih?"

"V hotelih smete stanovati le nekaj dni."

"To je še hujše nego na Češkem."

"V tem oziru mogoče. A sicer bodete lažje izhajali, kar se tiče hrane."

"Ali bi bilo mogoče dobiti kakšno službo?"

"Ne vem. To je težko, ker ne znate jezika."

"Vidite, a vi ste vsi dobili službe pri nas, v Rusiji je bilo za vse mesta, z nami pa tako delate. Čehi na primer..."

"Oprostite, v tem je razlika. Kar se nas tiče, so le malo zahajali v Rusijo. Čehov je bilo tam mogoče; toda oni so prišli tja delat; ustanavljali so vam industrijo. Oni niso živeli od milosti. Oni so pospeševali vaš razvoj. Širili so slovansko misel. Ko bi ne bilo njih, bi bili prišli Nemci."

"To je vse eno."

"Oprostite, to ni vse eno. In to je, na kar bi vas opozoril; mi razumemo vaš položaj: Težko je zapustiti domovino in iti po svetu. Mi vemo, da smo vaši dolžniki, toda računati morate, da se mi sami borimo za obstanek. A eno bi si želeli: da bi oni, ki hočejo biti gostje pri nas, pokazali vsaj dobro voljo, da se seznajajo z našimi razmerami. Morebiti bo to zanje dobra šola. Tako se bomo tudi lažje razumeli."

Dospeli smo na mojo postajo. Poslovil sem se in sem izstopil.

Par dni na to sem dobil pismo z obvestilom, da je došel v to in to mesto ruski polkovnik in par tovarišev, da so brez sredstev in da naj svetujem, kje bi se dobila zanje pomoč. Naši potniki imajo večkrat priliko videti potujoče ruske goste. Po naših kopališčih je letos mnogo Rusov. Vprašanje raste. Nekateri teh gostov dobivajo stalno drž. podporo na svoje imetje. Mnogo jih je brez imetja, ker so mogli na begu le malo rešiti. Kam z njimi? Stalno podpirati okoli 50.000 ljudi, ko še nismo preskrbeli za svoje reveže, bo nemogoče. Prepustiti jih usodi, bi bilo krivično, ker je srbski del naše države užival podporo Rusije v svojih najtežjih dneh. Treba je, da se stvar uredi s stalno sloveko-

"A kako govorite pri vas?"

vprašuje gospa.

"Popolnoma podobno po rusko. Pogledajte!" Pokazal sem "Slov. Narod".

"A vi imate, tudi, kakor Čehi tiste kljukice?"

"Da, to ni težko. To se vsak lahko nauči."

"A pri nas ni bilo treba učiti, pravi gospod, "k nam je lahko prišel vsak s svojim jezikom: Nemec, Francoz, Anglež in mi smo z njim govorili."

"Pri nas nismo tako prijazni, kdor hoče pri nas živeti, naj se uči našega jezika. Vi bi morali tudi s tujei po rusko govoriti."

"To je vse eno."

"Oprostite, to ni vse eno."

"Da: nas so vsi izrabljali!"

"Ker ste se dali?"

"A v Rusiji je vsega dovolj za vse: žita, kruha, masla, mesa."

"Zato jaz mislim, da je bolje ostati tam, kajti mi vsi smo zdaj reveži. Evropa je siromašna. Mi smo morali 600 let živeti pod tujo vlado, pa nismo pobegnili; vzdržali smo na svoji zemlji, dokler je nismo osvobodili."

"Da, bolje bi bilo, da smo ostali. A kaj vi sodite o boljševiki?"

"Ako bodete vsi bežali pred njimi, bodo še dolgo vladali v Rusiji."

"Vi niste boljševik."

"Ne, za take stvari smo pri nas pre pametni". A jaz priznam, da je ruska inteligenca mnogo grešila in je sama zakrivila svojo nesrečo.

"Zakaj mislite?"

"Zato, ker niste delali in sploh niste imeli narodne ideje."

"To je bilo pri nas reakcionerstvo."

"Da, vem, in to kar se godi sedaj je napredek — po vašem. Reakcionerstvo je lenoba in nihilizem. Zato ste grešili oboji in sedaj je prišla strašna kazen."

"Zato jaz mislim, da so Nemci narod, ki nas nauče reda. Vi ste se rešili zato, ker so vas pritiskali. Čehi so pravi Nemci, kar se tega tiče."

"To je samo organizacija, ki je vzrasla v boju. Čehi so dobri Slovani."

"Vi ne preganjate Nemcev tako, kakor Čehi."

"O preganjanju ni govora. Ko bi jim hoteli plačati to, kar so delali z nami, bi morali pač drugače postopati proti njim."

"Videl sem v Marburgu še polno nemških napisov."

"Prvič se pravi Maribor, drugič: če ste videli nemške napise je to vsled tega, ker se nismo utegnili vseh nadomestiti s slovanskimi."

"A Bolgare vi ljubite?"

"Kako bi mogli ljubiti izdajalce slovanske?"

"A kaj so oni krivi. To so vse delali Angleži."

"Zakaj Angleži?"

"Oni so imeli svojo politiko. Izigravali so nas; najprej so podpirali Denikina, potem so vse pokradli in odpeljali in so nas pustili na cedilu. Francozi so nam vzeli tobak. Angleži žito. To so oni..."

"To mi ni znano — a Bolgari so tudi vam pokazali slabo hvaležnost."

"Nam je vse eno."

"Oprostite, to ni vse eno. In to je, na kar bi vas opozoril; mi razumemo vaš položaj: Težko je zapustiti domovino in iti po svetu. Mi vemo, da smo vaši dolžniki, toda računati morate, da se mi sami borimo za obstanek. A eno bi si želeli: da bi oni, ki hočejo biti gostje pri nas, pokazali vsaj dobro voljo, da se seznajajo z našimi razmerami. Morebiti bo to zanje dobra šola. Tako se bomo tudi lažje razumeli."

Dospeli smo na mojo postajo. Poslovil sem se in sem izstopil.

Par dni na to sem dobil pismo z obvestilom, da je došel v to in to mesto ruski polkovnik in par tovarišev, da so brez sredstev in da naj svetujem, kje bi se dobila zanje pomoč. Naši potniki imajo večkrat priliko videti potujoče ruske goste. Po naših kopališčih je letos mnogo Rusov. Vprašanje raste. Nekateri teh gostov dobivajo stalno drž. podporo na svoje imetje. Mnogo jih je brez imetja, ker so mogli na begu le malo rešiti. Kam z njimi? Stalno podpirati okoli 50.000 ljudi, ko še nismo preskrbeli za svoje reveže, bo nemogoče. Prepustiti jih usodi, bi bilo krivično, ker je srbski del naše države užival podporo Rusije v svojih najtežjih dneh. Treba je, da se stvar uredi s stalno sloveko-

glasom mirovne pogodbe bo dobila Amerika pet nemških bojnih ladij. — Slika nam kaže drednot "Ostfriesland", ki je na poti v Ameriko.

Italjanski general o jadranskem vprašanju

O jadranskem vprašanju je govoril v italjanskem parlamentu general di Giorgio. Rekel je, da se še ni približalo rešitvi. Priznava, da bi bila mogoča rešitev, ki jo je zastopala takozvana "stranka odklenanja", predstavljati dobro rešitev, samo če bi se res mogla doseči, da bi Italija imela ob svojih treh prijateljskih narodih. Da se doseže ta cilj, je dejal Di Giorgio, bi se bila vsa italjanska zunanja politika za vojne morala voditi v drugačnih smerih in predvsem bi se moralo zavzeti drugačno stališče proti Jugoslovanom. Sedaj pa izražajo Jugoslovani nasproti našim spravljivim namenom vsak dan nespremljive zahteve, ki imajo značaj podjarmljenja. Evropa bi bila gotovo izšla mirna iz vojne, če bi ne bila v versailski pogodbi prevladala nasilna načela pri določevanju meja raznih držav. Potrebno je, da se napake one pogodbe odpravijo. Pri rešitvi jadranskega vprašanja se ne sme pasti v iste napake. Italija mora imeti na Jadranu dobra vojaška jamstva, ker vojna je dovolj dokazala, kako važnost imajo za Italijo, ki s svojo veliko mornarico ni bila kos majhni avstrijski mornarici, ki se je opirala na izvrstne strateške točke. Ako se mora kaj popustiti, naj se popusti samo tedaj, če to zahteva višja in nepopustljiva sila. Odložitve rešitve tega vprašanja ne more nikakor škoditi koristim Italije, če tudi lahko povzroči velikanske žrtve.

Bas v jetnišnici — TO JE ŽE MALO PREVEČ.

Cleveland, Ohio, 30. julija. — Godba razveseljuje srca ljudi in šerif Hanratty zna dobro ceniti upliv godbe na duše jetnikov. One jetnike, ki imajo smisla za godbo ter veselje za petje nastani v posebnih vrstah celic, urejenih po glasovih, na levo prve in druge ter norje ter prve base, na nasprotni strani pa druge base. Tako je čuti pogosto zbor, katere vsakdo rad posluša.

Tudi za jetnike, ki znajo igrati na ustno harmoniko, skrbi šerif, ne le v tem oziru, da so nastanjeni v sosednjih celicah, temveč da imajo tudi dobre instrumente.

Prepričani smo, da bi igralce na violino ne prosil zastoj šerifa, da mu preskrbi dober tozadveni instrument.

Pred par dnevi pa je prišel neki jetnik k šerifu s prošnjo, naj mu preskrbi bas. To pa je skoro vrgla Hanrattyja ob tla. Na srečo pa mu je odgovoril glas in vsled tega ni mogel reči prošilec nič drugega kot odločen: — Ne.

Ne žali nas neumnost, temveč domišljavost neumnih.

Ljubja. Onim, ki hočejo delati, je treba poskrbeti primerno delo. Treba bi bilo nekakih komisij, ki jim dajale informacije, ker sedaj pridejo begunci v roke ljudi, ki jih izjemajo in to ni dobro niti zanje niti za nas. Oni so na poti, mi bi želeli, da bi ne bili nikomur "na poti", da pa bi bili vsi na poti v boljšo bodočnost.

Peter List.

Železničarski konsumi.

Posebni odposlanci jugoslov. ministrstva za promet so obiskali vse železničarske konsumne za druge v kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev, razen skladišč in razpošiljalnice perutnine v Sarajevu. Odposlanci so ugotovili, da železniška konsumna zadruga v Beogradu sploh nima najpotrebnejših živil, kakor moke in masti, tem, ko zadruga v Sarajevu, Osijek in Zagrebu nimajo te težko zadovoljnosti meri. Moka se v vseh skladiščih prodaja po 15 K. Železniško osebje prenaša le težko to ceno, tako da so morali nižji uslužbenici in delavci že prevzeti moko, dasi jim je bila nujno potrebna, vrniti z motivacijo, da jo ne morejo plačati s svojim dohodki. Da železniške zadrugne ne ogovarja svojemu namenu, je glavni vzrok v tem, ker ne razpolagajo z velikim prometnim kapitalom, ki bi odgovarjal tržnim cenam živil, in verjetno je, da se morajo vzroki iskati tudi v tem, da mnoge uprave ne odgovarjajo najvišjim svojim nalogom. Zaradi tega je ministrstvo za promet odredilo, da na eni strani postavi vse železniške zadrugne pod državno upravo in nadzorstvo, na drugi strani pa, da se v dobro ustaljenim nadzoru, ki naj skrbe za preskrbo 200.000 ljudi, dovolijo brezobrestno posojilo, ki se bo vračevalo, ko nastanejo normalne razmere, naknadno v mesečnih obrokih, ki bodo enaki za vse železničarske osebe, pod pogojem, da to odplačevanje ne bo na škodo nekaterih železničarskih konsumnih združenj. Ker je moka najpotrebnejša hrana, ki ima danes še vsled raznih vplivov visoko ceno, ki jo železniško osebje le težko prenaša, in ker ni pričakovati, da bi te cene v doglednem času padle, je bilo ministrstvo za promet primorano odrediti, da bodo njeni organse letos nakupovali živila in pp potrebi izdajali konsumnim zadrugam. Razume se samoposedi, da to ne bo ostalo brez vpliva na tržne cene. Ministrstvo bo nabavljalo za železniško osebje neke samo hrano, temveč tudi obroke, obutev, kurjavo in petrolej. Vse te korake podvzame ministrstvo za promet, da zboljša gospodarsko stanje železniškega osebja, čegar večina je kmetijskega rodu, in da tako izbije edino sredstvo nekaterim agitatorjem pri zasledovanju svojih ciljev. — Ministrstvo za promet: Dr. Ant. Korošec.

KAKO STANUJE BOLJŠEVIŠKA MISLIJA V LONDONU?

Jond Streetu, znameniti ulici londonskega mesta se je nastanila boljševiska mislija, ki jo vodi Krasin. Posedujejo osem velikih prostorov v dveh nadstropjih neke hiše, v katere pritličju je nastanjena neka banka. Mislija ima osem telefonskih prog; nastavljenih je več angleških gospodskih tipkarij; tam dela tudi dvajset sovjetskih nameštencev. Kljub pomanjkanju stanovanj v Londonu se je misliji posrečilo, da je dobila v bližini urada tudi privatna stanovanja z vsem komfortom. Najemnina za te oje malenkostna, v amer. denarju samo 165 dolarjev.

Nova avstrijska himna.

Ko se bo zaprisegla nova avstrijska oborožena sila, se bo prvič intonirala nova avstrijska himna; njeno besedilo je zložil državni kancler dr. Benner.

Rop na ljubljanskem polju

Gospod Janko Sevar, pomožni postajni odpravnik, je šel dne 2. junija okrog pol 1. ponoči proti domu; stanuje Med hmeljniki št. 2 V bližini doma so ga srečali trije vojaki: eden med njimi, kaplar je bil, je zahteval od gospoda Sevarja, da naj se legitimira. Ko je Sevar ustregel zahtevi, mu je izbil drugi vojak notes, v katerem je imel 800 kron denarja, iz rok! vzal mu je denar in zahteval od njega, da mora iti z njimi in mu je nastavljal samokres na čelo. Sevarja so odpeljali nato kakih 500 metrov od ceste na polje v krompir. Tam sta se postavila oba vojaka na stražo, kaplar pa je zahteval od Sevarja, da se mora popolnoma sleči. Suknjič, hlače, telovnik, srajco in spodnje hlače je moral sleči in ostal je popolnoma nag. Kaplar ga je nato prisilil, da se je moral vleči na zemljo; zvezal mu je z robcem zadaj na hrbtu roke, noge pa z vrvice, nato so odšli. Sevarju se je po doljšem času z velikim trudom posrečilo, da je odvezal robove na roki in da se je tako rešil. Odšel je nato proti Sv. Križu, tam je sklical upravitelja pokopališča Franca Zormanana, kateri mu je posodil obleko in puško, da je odšel domov. Med vojaki je imel samokres samo kaplar ostala dva sta pa imela bodala. Govoril je samo kaplar in sicer pravo srbsko narečje. Kaplar je povezal Sevarjevo obleko in jo odnesel. Suknjič, v katerega je bil Sevar oblečen, je bil siv, hlače in telovnik sta bila rjava. Sevarju je bil odzvet tudi zlat prstan s temnordečim rubinom. Skupne škode ima Sevar 2800 kron. Ker se zadnje čase pojavlja v deželi toliko ropov, je zelo vrjetna domneva, da so Sevarja najbrže ropali v vojaške preoblečeni zločinci. V Ljubljani takega ropa do sedaj še niso doživeli.

Češki glas za popolno priznanje vojnih posojil.

V "Moravskih orlicah" se zavzema češki notar Kaspar Zemene iz Trebiča za popolno priznanje vojnih posojil. V članku povdarja, da so ljudje podpisali vojna posojila niti vsled navdušenja za vojno, niti vsled ljubezni do domovine, temveč za to, ker so jim vojna posojila naravnost vsilila. Dalje se se vojna posojila od bank, od narodnih voditeljev, v listih in v spisih priporočala kot izvrstna in popolnoma sigurne naložbe. Posojila so se podpisovala tudi vsled tega, ker so se obljubljale dobre obresti in ker so podpisovalci upravičeno upali, da bodo imeli prednost pri likvidaciji demobilizacijskega blaga. Članek konča: Če država vojnih posojil sploh ne bo priznala samo deloma, bi bila večina teh podpisovalev uničena. Državni kredit bi v tem slučaju gotovo trpel in škoda, ki bi vsled tega državo zadela, bi bila večja, kakor skupna svota vojnih posojil, ki jih bi morala prevzeti. Članek je mnenja, da bi državi koristilo, če bi ta posojila posojila popolnoma priznala in prevzela, znižala pa bi lahko obresti na 4 odst. in izdala namesto vojnih posojil nove državne obveznice z daljšo vračilno dobo.

Severova zdravila v držujujo zdravila v držujujo

Natresite ga v svoje čevlje.

Da dosežete za svoje boleče, izgoče in srbeče noge zaželen komfort, in da ustavite neprijetno potenje in duh, ki nastaja iz tega, natresite v svoje čevlje in nogavice

Severa's Foot Powder

(Severov Prašek za noge). Ta prašek pomaga, če vas bole noge, sudi viago in drži vaše noge suhe in v komfortu. Dobite ga pri vašem lekarju. Cena 25c in 1c danka.

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA

Amerikan Jugoslav Relief preneha nabirati prispevke

Amerikan Jugoslav Relief, 522 Fifth Avenue, New York City, poroča:

Na seji eksekutivnega odbora Amerikan Jugoslav Reliefa dne 22. junija 1920 so bile sprejete sledeče resolucije:

1.) Da se ne bodo nabirali nadaljni prispevki za nujno pripomočno akcijo, in to v ožidelnosti do bo Amerikan Relief Administration, European Children's Fund, na katero smo se dosedaj zanašali, prenehala kmalu svoje delovanje v Jugoslaviji.

2.) Da bo naša organizacija za sedaj še nadalje obstajala, ali poglavito kakor sredstvo za poizvedovanje in preskuševanje koristnih informacij o Jugoslaviji.

3.) Da ako bomo dobivali kak prostovoljen in nezaprosen prispevek, katerega po mnenju te organizacije ni mogoče izročiti American Relief Administrationi za uporabo v Jugoslaviji, se isti sprejme od naše organizacije le pod pogojem, da ga uporabimo pa naši najboljših sodbi in da obvestimo potem darovalca, kako smo ga uporabili.

4.) Da obvestimo svoje glavne prispevatelje o bistvu teh resolucij in jim izrazimo svojo zahvalo za pomoč, ki so jo nam dali.

Vsi prispevki do 30. junija 1920 so znašali skupaj \$363.847.78 in od te svote se je izročilo Mr. Hoover-jevi organizaciji American Relief Administration, European Children's Fund, \$360.300, torej vse razun svote \$3.547.78 ki ob enem z naraslimi obrestmi ostaje za sedaj v blagajni.

Ponavljamo, da se ni niti najmanjši del blagotvornih prispevkov za relief uporabil za stroške organizacije; vsi ti stroški so bili pokriti po posebnih prispevkih, darovanih izrečno za ta namen.

BELA KUN IZPUČEN NA PROSTO.

Berlin, Nemčija, 30. julija. — Pred kratkim so zadržali v Stettinu Belo Kuna, bivšega boljševiškega diktatorja na Ogrskem. Sedaj se pa čuje, da so ga izpustili ter mu dali dovoljenje da se sme podati kamorkoli v inozemstvo.

Bela Kun bo najbrže odpotoval v Rusijo.

Prisega.

Sodnik: — ali se zavedate pomembnosti prisrge? Ali ste že kdaj prisrgegli?

Priča: — Že sedel sem radi nje.

OGLASI SE NAJ

MATIJA DREMELJ, ki se nahaja baje nekeje v Montani. Pri nas ima pismo iz starega kraja.

Upravništvo Glas Naroda. (31-7-2-8)

Zastopniki "Glas Naroda"

kateri so pooblašeni pobirati naročnino za dnevnik "Glas Naroda". Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel in jih rojakom pripotočamo.

Naročnina za "Glas Naroda" je: Za celo leto \$3.00; za pol leta \$2.00; za štiri mesece \$2.00; za četrt leta \$1.50.

San Francisco, Cal.: Jacob Lovin.

Danvers, Colo.: Louis Andolich in Frank Harnack.

Pueblo, Colo.: Peter Cullig, John Germ, Frank Janesh in A. Kochevar.

Salida, Colo.: Louis Costello.

Somerset, Colo.: Math. Kornell.

Indianapolis, Ind.: Alois Rudman.

Clinton, Ind.: Lambert Bolskar.

Aurora, Ill.: J. Verbič, 635 Aurora Avenue.

Chicago, Ill.: Joseph Bostic, Joseph Bilah in Joseph Bevil.

Joliet, Ill.: Frank Bambich, Frank Laurich in John Zaletel.

Mascoutah, Ill.: Frank Augustin.

La Salle, Ill.: Matija Komp.

North Chicago, Ill.: Anton Kobal in Math. Ogrin.

South Chicago, Ill.: Frank Černe.

Springfield, Ill.: Matija Barborič.

Waukegan, Ill.: Frank Petkovšek.

Franklin, Kansas: Frank Leskovic.

Frontenac, Kansas: Rok Firm.

Ringo, Kansas: Mike Pencil.

Kitzmiller, Md.: Frank Vodopivec.

Chisholm, Minn.: Frank Govzt in Jakob Petrich.

Calumet, Mich.: M. F. Kobe in Pavel Schalta.

Aurora, Minn.: L. Perušek.

Evelith, Minn.: Louis Govze.

Gilert, Minn.: L. Vesel.

Hibbing, Minn.: Ivan Povše.

Virginia, Minn.: Frank Hrovatich.

Ely, Minn.: Frank Govze, Joseph J. Peshel in Anton Poljanec.

St. Louis, Mo.: Mike Grabrian.

Great Falls, Montana: Math. Urli.

Klein, Montana: Gregor Zobec.

Gowanda, N. Y.: Karl Sterniša.

Little Falls, N. Y.: Frank Masle.

Barborton, Ohio: Frank Poje in Alb. Poljanec.

Collinwood, Ohio: Math. Slapnik.

Cleveland, Ohio: Frank Sakser, Charles Karlinger

Razprava proti Stjepanu Radiću.

V četrtak, 8. julija, se je v Zagrebu pred sedmoročno stola začela sodna obravnava proti Stjepanu Radiću, 49 let staremu, očetu štirih otrok, pisatelju, narodnemu poslanecu na hrvatskem saboru in predsedniku hrvatske pučke seljačke stranke.

Obtožnica ga dolži, da je od 1. decembra 1918, potem ko je bilo proglašeno ujedinjenje Srbije s kraljevstvom Srbije, Hrvatske in Slovenije v enotno kraljevstvo SHS, pa do 25. marca 1919, odnosno od zadnjih dni meseca februarja do 21. marca 1920, p. stavil se na stališče, nepriznavanja edinstvenega kraljevstva SHS, zanikaval zakonitost načina, po katerem je prišlo do tega, zahteval ujedinjenje samo Hrvatov v posebni hrvatski neodvisni kmetički republiki in sklicanje konstituantne v svrhu ustanovitve hrvatske ljudske kmetičke republike, in je to svoje stališče zastopal v raznih člankih, spisih, resolucijah in na shodih hrvatske pučke seljačke stranke. Posebno ga dolži obtožnica, da je:

1. Dne 2. februarja 1919. l. v Zagrebu na izrednem glavnem zborovanju hrvatske pučke seljačke stranke, ki ga je otvoril z vzklikom "Živela republika!" v svojem govoru izjavil: "Mi smo večina na ozemlju Hrvatske, nas je štiri petine hrvatskega naroda. Kot ogromna večina smemo zmirom klicati in zahtevati republiko, hrvatsko konstituantno. Zato zahtevamo hrv. konstituantno, ker vidimo, da so Slovenci ravno sedaj v takem strahu, da so brez pameti drli v ministrski in kraljevski centralizem. Smo za hrvatsko konstituantno, ker vidimo, kje se nam ruši naša hiša, v istini narodna domovina Hrvatska, katero smo stoletja branili —"

Zahtevamo in ne bomo nehali zahtevati, dokler ne dosežemo hrvatske konstituantne, hrvatske republike. Ostanemo zvesti veliki ideji narodnega edinstva Slovencev, Hrvatov, Srbov in Bolgarov. Sedaj nočemo v imenu zunanje formalnega narodnega edinstva iti po drugi poti, da pridemo v Azijo, Makedonijo ali celo v Afganistan. Nočemo zunanji formi, edinstveni državi žrtvovati jedra, t. j. hrvatstva in demokratizma. Zato hočemo hrvatsko republiko in konstituantno. Na tej hrvatski konstituantni, v tej hrvatski republiki pozovemo svoje brate Slovence, Srbe in Bolgare, pridite k nam, mi pridemo k vam — Prišel bo čas, ko bomo z dovoljenjem velikih demokratov naroda proglasili v Zagrebu veliko republiko. Prišel je čas, ko moremo našo hrvatsko domovino zgraditi kaj vzorno državo... a to bo federativna republika Jugoslavija."

Poslanica Wilsonu.

2. Neugotovljenega dne začetkom meseca marca 1919 je v Zagrebu sestavil in razposlal pristane hrvatske pučke seljačke stranke izjavo, naslovljeno na mirovni kongres v Parizu v roke predsednika Wilsona v svrhu podpisa, da izjavijo "po načelu mednarodno priznane pravice samoodločevanja narodov, da so vsi za neodvisno hrvatsko kmetičko republiko, in da zahtevajo sklicanje posebne hrvatske konstituantne, in to brez pogoja prej, nego izvrši mirovna konferenca v Parizu končni sklep o usodi hrvatskega naroda" in da pooblašča glavni odbor hrvatske pučke seljačke stranke in njenega predsednika da to njihovo zahtevo predloži mirovni konferenci v Parizu.

Hrvatski protest.

3. Neugotovljenega dne meseca februarja ali marca 1919 je v Zagrebu sestavil notico "Protestations Croates" (Protest Hrvatov) v kateri protestira zoper dejanja, storjena po srbski vojski in njenih agentih, proti nameri, da se odstrani avtonomne institucije na Hrvatskem in proti nasilni agitaciji, katero vodi velika Srbija, a nadalje zahteva, da naj bo Jugoslavija organizirana kot federativna republika, da se odstrani srbska vojska, da se more brez pri tistih volitev v konstituantno, in potem je to notico objavil v

pariškem listu "Le Temps" od 16. marca 1919.

Poročilo hrvatskih kmetov.

4. Neugotovljenega dne februarja meseca 1919 je v Zagrebu sestavil in odposlal: "Poročilo hrvatskih kmetov prosvetljenim in svobodnim velikim demokracijam v roke predsednika Woodrowa Wilsona, osvoboditelja in zastopnika malih narodov, sedaj na mirovnem kongresu v Parizu", v katerem v imenu štirih petin hrvatskega naroda prosi za neposredno mednarodno zaščito in pomoč, ker "da smo kmetje postali brez izjeme nepomirljivi nasprotniki militarizma in uradniške policijske uprave, in da smo vsi postali prepričani republikanci, ter svoje narodno pravo vidimo samo v tem, da kot tisoletni narod ustanovimo na svojem tisoletnem, nesporne političnem ozemlju svojo hrvatsko neodvisno ljudsko republiko in da svoje republikansko Hrvatsko na svobodno izbrani hrvatski konstituenti, priključimo nevtralni zvezni republikanski Jugoslaviji, čim naši najbližji bratje Slovenci, Srbi in Bolgari osnujejo istotako nevtralne svobodne ljudske republike".

Resolucija.

5. Dne 8. marca 1919 leta je v Zagrebu sestavil in predložil osrednjemu odboru hrvatske pučke seljačke stranke v odobritev resolucijo v devetih točkah, ki je bila izročena francoski vojni misiji v Zagrebu, odnosno italijanski vladi, v kateri navaja, da hrvatski prebivalci ne priznavajo kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev, odreka se vsaka zakonska moč centralni vladi v Beogradu in protestira proti novacem in barbarskemu načinu, ki se rabi pri tem, odreka zakonitost državni upravi v vsakem oziru, protestira proti kršenju t. zv. konstitucionalnih pravic kakor tudi proti temu, da je novi ban Hrvatske in Slavonije imenovan z ukazom doslej nepriznanega regenta Aleksandra in katera resolucija se konča z deveto točko:

"Zato mi, hrvatski prebivalci, zahtevamo na temelju prava samoodločevanja naroda, priznanem po mednarodnem pravu, da bo naša hrvatska domovina in država organizirana kot nevtralna kmetička hrvatska republika in da bo v to svrhu sklicana posebna hrvatska konstituantna, prej nego bo pariška mirovna konferenca končno odločila o usodi hrvatskega naroda".

Shod v Vrabču.

6. Obtožen je dalje, da je na shodu v Vrabču dne 29. februarja 1920 izjavil, da mora kmetištvo vzeti vso oblast v svoje roke ter ustanoviti kmetičko republiko. Ko je tolmačil razliko med monarhijo in republiko, je rekel, da mu je vseeno ali vlada Peter ali Pavel, da pa se mu zdi boljša republika, kjer ljudstvo vsvarja zakone, da pa more v kraljevstvu vladati tudi otrok z nočno posodico milijonov ljudi, v republiku je pa vedno izvoljen za predsednika najstariši in najizkušenejši. Na čelu narodov mora biti samo tisti, ki si ga narod sam izvoli, drugi pa ne. Republika je oblika države, ki jo hoče ljudstvo, ne pa kralj. Govor je končal z vzklikom "Živela republika".

O državnih oblikah.

7. O tem je Radić dne 7. marca t. l. v Zagrebu na shodu Hrv. pučke seljačke stranke v svojem govoru navedel o absolutistični in ustavni monarhiji ter o republiku navedel primer, da je prva podobna piramidi, ki je spodaj široka, potem pa vedno ožja, na vrhu pa je ogromen kamen, kjer je kralj, pri nas Srb, podobno kamenje pa kmetištvo; kadar se to premenja, pače piramida in kralj, Kmetička republika, je rekel Radić, pa je podobna narodnemu ko-

Karakteristični dogodek na demarkacijski črti

"Politika" prinaša pod naslovom "Avanti" in besedilom "Perja ima, ptič ni, puško nosi, vojak ni, teče kakor zajec, a zajec ni. — Uganka s solunске fronte", — nastopni dogodek: Pred kratkim se je vezbal otelek orožništva v bližini demarkacijske črte. Ker so bili brez častnika in niso poznali terena, so blizu hriba Sv. Barbare prekorčili demarkacijsko črto. Tu pa se je nahajal oddelek italijanske vojske. Kakor hitro so arditji opazili naše orožnike, jih niso niti čakali, temveč so začeli bežati, nekateri pa so dvignili roke, da bi se predali. Naši orožniki so se čudili, toda predno so mogli kaj izpregovoriti, so došli trije oddelki italijanske vojske s strojno puško in poročnikom v namenu, da se predajo. Šele, ko je došel na bojno polje poveljnik orožnikov, se je stvar razjasnila. Pojasnil je Italjanom, da so se brez vzroka predali ter se opostili, ker so naši orožniki nehoteli prekorčili demarkacijske črte.

KITI KOT POTAPLJAČI.

Čprav prevladuje med mornarji v spletnem mnenju, da se kiti potapljajo ddo v velikanskih globlin v oceanu in čeprav se je cenilo, da se potapljajo veliki kiti skoro do dveh trestin milje, pravi nekdanji član antarktične ekspedice potapljajo d o v velikanskih globlin, do katere se more potopiti kit. Svojo trditve opira deloma na dejstvo, da žive živalice, s katerimi se prehranja, skoro na površini in drugič na to, da je v globlini 1000 jardov pritisk vode že tako velik, da bi ga kit ne mogel premagati.

Viljem in zrakoplovci.

Iz Haaga se poroča, da je holandska vlada izdala naredbo, na podlagi katere ne sme noben tuj zrakoplov leteti nad gradom Doorn, kjer prebiva bivši nemški cesar Viljem.

lu, kjer se drže vsi skupaj. Koncem govora je zahteval diktaturo kmetištva in ustanovitev hrvatske kmetičke republike.

Shod v Galdovu.

8. Tu je Radić dne 21. mara t. l., govorec o Rusiji, rekel, da uradniki ničesar ne delajo, temveč da hodijo samo na zabave in v gostilne, urad pa jim je deseta brigada; sodnje so za nič da so hajduško fiškalske, za nič da je tudi sedanja uprava, da so meščani, ki izrabljajo kmete, popolnoma nesposobni voditi državne posle, vsled česar mora kmetištvo prevzeti vso oblast v svoje roke, na sodnjah da je treba postaviti kmete za kontrolo, v upravo pa izbrati lane gospodarje in vse gospodo presejati tako kakor so je v Rusiji, kjer so generali in ministri pometalni eeste, kar je lahko tudi pri nas. O državnih oblikah bo odločala žele konstituant, in vsak bo vprašan, ali hoče kraljevstvo ali republiko. Tam ne bo majoriziranja, nego bodo odločevali posebej Srbi, posebej Hrvati, posebej tudi Slovenci. Mi, (Hrvati) pa smo za hrvatsko kmetičko republiko in če bodo za republiko tudi Srbi in Slovenci, naj bo federativna republika, če pa hočejo Srbi kraljevstvo, naj jim bo kralj blagoslovljen, naj ga imajo. Kmetištvo hrvatsko naj bo torej složno, da čim prej prevzame v roke vso državno oblast in ustanovi svojo republiko.

S temi besedami, pravi obtožnica se je javno pripravljalo izdajalsko podvzetje, da se del države SHS odtrga od drugih delov (§ 87. a. b. k. z.), z govori pod 6. 7. in 8. je zasmejujoče in prezirljivo obrazlagal ustavno pravo vladajočega kralja in obstoječo obliko vlade in pod 8. je javno pozival in rval na nepokorščino proti vladnim oblastem in odredbam, hvallil dela, ki jih zakon smatra za kaznjive, zasmejujoče naredbe in zokone in šenal kmete proti meščanstvu, proti uradništvu itd., čimur je zagrebel zločin zoper domovino in vladarja.

Clas iz Koroške.

Zopet se širijo glasovi, da bo demarkacijska črta med cono A in B odpravljena, kako in pod katerimi pogoji se ne sliši. Vse te vesti prihajajo iz cone B v glavnem seveda iz Celovca. Znano je, da se gotovi nemški krogi zelo vrtiljo okoli pojedinih članov na novo dole entente misije, tem na čast prireajo pojedine in razne zabave in jih poskušajo pridobiti za svojo stvar. Mi korakamo po začetni si poti proti cilju. Po prirojeni nam gostoljubnosti bomo sprejeli vsakega, ki je poslan s strani entente, a prilizovali se ne bomo nikomur; zahtevali pa bomo, in to če bo treba tudi energično nepristransko in pravično postopanje pa bilo s strani Angležev, Francozov ali pa Italjanov. Predprave ne potrebujemo od nobene strani, ker nam jih je že dala narava in naša zgodovina. To kar se tiče opazkov gotovih nemških gospodov v Celovcu, ki si domišljajo, da imajo pojedine člane entente misije že popolnoma na svoji strani. Kar se pa tiče odpravljanja demarkacijske črte, če je sploh kaj resnice na tem, bi se pa merodajnim faktorjem priporočilo, da naj bodo pri celi stvari zelo previdni. Naše ljudstvo je že sedaj radi teh govorov zelo razburjeno. Naj se nikdo ne poskuša igrati danes s koroškimi Slovenci, ki se že prav dobro zavedajo dejstva, da so oni lastniki te zemlje, na kateri hočejo ostati tudi absolutni gospodarji za vedno. Narod hoče imeti mir in red, ki bi pa s tistim trenutkom izginil, ko bi prišli nemški banditje zopet v cono A, ki so svoječasno po njej ropali požigali in ubijali. Sedanje demarkacijske črte ni zahteval naš narod ampak gotovi nemški mogotci, a ker že obstoji, naj ostane tam kjer je, do plebiscita. Tedaj bo pa koroško ljudstvo že samo na miren in dostojen način brez prelijanja krvi pokazalo, kam ga sree vleče. Bosa je trditve, celovskih mogotcev, da cona B ne more eksistirati brez cone A, ker je vsak otrok ve, da cona B spojena s cono A pod okriljem Avstrije, brez jugoslovskega živeža tudi živeti ne bi mogla. Nasprotno je pa resnica, da je vse prebivalstvo, izvenšiši one, ki pravijo iz gole nacionalne zagrizenosti, da si pušče raje v Avstriji drva na lastnem telesu cepiti, kakor pa v Jugoslaviji najboljše živeti, prepričano tudi v coni B, da je za njih edina rešitev Jugoslavija. Odstranite celovške teroriste in cona B bo že danes jasno in glasno povedala, da brez cone A ne more živeti toda ne pod Avstrijo ampak v Jugoslaviji. Poleg tega pa obstopi tudi v coni B ogromna slovenska večina prebivalstva. Kar je tam pristno nemškega, je vse v teku let tja naseljeno. Tem naseljenem sta pomagala Dunaj in Berlin, da so sečasoma prekrstili Sinkbove v Tshinkowtze, Ovcarje v Antseher-je itd. Naša je bila ta zemlja, naš je bil ta narod in naša morata tudi ostati. Popravili bomo, kar sta tucila Dunaj in Berlin, a pri tem delu ne bomo poznali nobenih obzirov, to naj si zapomni vsakdo, pa tudi oni, ki so prišli nadzirati to naše delovanje.

Naše delovanje je pravično in vedno odprto poklicanim faktorjem; nepoklicanim pa nismo dolžni polagati računov. Ti nepoklicani so Nemci, katerim ne bomo nikdar pozabili izplačati računov za grozodejstva, ki so jih vganjali nad nami pred vojno in med vojno. Najmanjše si bomo pa od njih pustili sedaj kaj dopasti. — One, ki se bodo s temi našimi sovražniki pajdali, bomo pa tudi smatrali za naše sovražnike. Za eventualne posledice ne prevzamemo odgovornosti. Koroški rojaki, čakajo nas morda še mala iznenadenja, toda to bodo le zadnji poskusi klike v Celovcu, ki stoji še danes na čelu onih, ki so pred dobrim letom pri nas plenili in vganjali razna zverinstva. Mi se ne bojimo, ker za nami stojijo ves jugoslovskega narod. Naj stražijo, naj vpijejo in lažejo: mi se jih ne bojimo. Mi hočemo naprej proti svojem cilju: Gospodstvememu politju, ki je bilo naša last in mora ostati naša last. Ni več daleč dan, ko bomo zopet po naši begi

Ali Prebavite Kar Zavžite?

Ne kar zavžite, ampak kar prebavite, je blagodejno vašemu sistemu.

Dobro, zdrav tek in pravilno delovanje probavnih organov bo rezultat, če vzamete

Severov Esorka

Dobro za ljudi, ki se ne morejo gibati. Zelo priporočljivo za slabotne in nežne osebe. Pravilna tonika za ostarele ljudi.

Cene 75c in 3c davka, ali \$1.50 in 6c davka.

Pri lekarjih ali pišite na

W. F. Severa Co. Cedar Rapids, Iowa

vstolili tam svojega vladarja, da tedaj pa mirno kri, glavo pokonci in ostro pogledimo v oči vsakega, ki bi se predrznil dvonati o tem.

Želim izvedeti za svojega brata JOŽEFA ZRIMŠEK, doma iz Velike Pristave pri St. Petru na Krasi. Pred enim letom je bil v Peoria, Ill., sedaj pa ne vem zanj. Povedati mi imam več važnega iz starega kraja. Zato prosim cenjene rojake, ako kateri ve, kje se nahaja, da mi sporoči njegov naslov, ali naj se pa sam oglasi svojem bratu Franku Zrimšek, 1144 Norwood Road, Cleveland, Ohio. (30-7-3-8)

Kje je moj mož JANEZ ZABUKOVEC? Doma je iz Starega trga št. 35 pri Ložu. Leta 1916. je bil njegov naslov Northland, Minn., njegova sestra Ursula Zaje je bila takrat istotam in sta imela Box 26. Prosim, da mi kdo poroči pravi naslov, ali naj se pa sam oglasi njegovi ženi ali pa meni njegovi sestri: Ana Zabukovec, Ribnica, Slovenija, Jugoslavija. (30-31-7)

Kje sta moj brat JOHN PUCELJ in moj prijatelj JOHN KRAŠOVEC? Brat je bival l. 1918. v East Chicagi, Ind., s prijateljem sva bila pa skupaj l. 1914. v Chicagi, Ill., ko je šel v staro domovino. Od onega časa nič ne vem, kje se kateri nahaja. Zato prosim cenjene rojake, kateri kaj vedo o njiju, da mi naznajo naslov, ali naj se pa sama oglasi. — Joseph Pucelj, P. O. Box 224, Niagara, Wis. (30-7-2-8)

FARME.

40 akrov obsegajoča farma, samo 5 milj od mesta s 35 tisoč prebivalci, kjer je izravn trg za pridelke, so šole, cerkve, govine, mlekarnice, sirnice in vse različnih tovarn. Najboljša železnica svezta z vsemi večjimi trgi in mesti. Izvrstna zemlja, prijazna in obiljena okolica, lep razen svet brez kamenja ali močvirja. Vse na okoli ograjena. 20 akrov čistih in obilnih, ostalo nekaj lepšega gozda in v pašnikih. Lep sadni vrt in dober vodnjak. Hiša z 7 sobami. Hlev prostoren za 2 konja in 10 glav živine. Kokosnjak, avričjak, štramba za žito in več staj za vozove in mašinarje. Vsa postojaja so v najboljšem stanju. Sadni vrt in vodnjak pri hiši. Živine je: 4 molzne krave, 2 telice, par konj, 6 prešicev in 50 kokoši. Masinerije so: Mašina za kositi, za grabiti, za okopavati, slamožernica, brane, plug, težki in lažji voz, dveje sani, komati in vse drugo farmarsko orodje. Cena vsem skupaj samo \$4200.00. Polovico takoj, ostalo na 6 odst. obresti.

40 akrov farma blizu trga, kjer so trgovine, cerkve, šole in 3 milje od železniške postaje. Jako rodovitna zemlja, prijazna okolica, dobra voda z naravnim studencem. 10 akrov čistih in pod plugom nekaj pašnika in nekaj prav lepšega gozda trdga lesa, ostalo lahko za čisti. Mala hiša in hlev v prav dobrem stanju. Prav ugodna prilika za moča, ki želi z malim denarjem napraviti priti. Cena samo \$1400.00 in se naplača približno 3 do 4 sto dolarjev takoj, ostalo na prav lahke pogoje.

Imam še mnogo raznovrstnih malih in večjih farm: živino, mašinarji in poslopja in tudi brez istih. Sporočite, ki vam kakor želite, koliko lahko v farmo zalozite? Pojanila dobite točno.

GRIMMER LAND CO. 114 Grand Ave. Room 420, Milwaukee, Wis.

HITRA PCMOO

Oslabljeni zaradi pretežke dela, izčrpanost, okoliški aklipi in mišice, slaboten hrbet, netegznenje iz izpahenja, temu ja lahko hitro odgornosti s takojšnjo uporabo

PAIN-EXPELLERJA

"Prijatelja v potrebi"

Družine, ki so enkrat spoznale njegovo zdravilno moč, ne bodo več brez njega. Samo en Pain-Expeller je, in v vaše varstvo je opremljen z našo tvorniško znamko

Če nima zavoječek to tvorniške znamke, ni pristen in ga zavrnite. \$5 in 70 centov v vseh lekarnah ali pa pri

F. A. D. RICHTER & CO., 320-330 Broadway, New York

Rada bi izvedela, kje sta MARTIN in FRANK ZALOKAR, doma iz Beleekve na Dolenjskem. Prosim, ako kateri rojake ve za njih bivalisee, naj mi blagovolj naznani, za kar se vnaprej zahvaljujem. Ako pa sama čitata ta oglas, naj mi pišeta, ali pa domov sestri Ani Turk. Moj naslov je: Mrs. Annie Hočvar (rojena Turk), 367 Water St., Rockwood, Pa. (30-31-7)

Oglasi naj se MARTIN BERVAR, doma iz Čemšenika nad Zagorjem ob Savi. Leta 1912. je bil nekje v Michiganu. Imam mu več važnih reči za povedati iz starega kraja od njegovega brata sina. Oglasi naj se sam, ali pa če kdo rojake ve za njegov naslov, prosim, naj mi ga naznani. — Bartol Bervar, 1064 East 66. St., Cleveland, Ohio. (30-7-2-8)

KRETANJE PARNIKOV

KEDAJ PREBILNO ODPLUJEJO IZ NEW YORKA.

NOORDAM	4 avgusta —	Boulogne
LA SAVOIE	5 avgusta —	Havre
PHILADELPHIA	7 avg. —	Cherbourg
N. AMSTERDAM	10 avg. —	Boulogne
ARGENTINA	12 avgusta —	Trst
NEW YORK	14 avg. —	Cherbourg
LA TOURAINE	14 avgusta —	Havre
RYNDAM	18 avg. —	Boulogne
LA LORRAINE	20 avgusta —	Havre
ROCHAMBEAU	21 avgusta —	Havre
ST. PAUL	21 avg. —	Cherbourg
LAFAYETTE	27 avgusta —	Havre
ROTTERDAM	28 avg. —	Boulogne
LA SAVOIE	3 sept. —	Havre
PHILADELPHIA	4 sept. —	Cherbourg
FRANCE	8 sept. —	Havre
PRES. WILSON	14 sept. —	Trst
BELVEDERE	21 sept. —	Trst

Glede cen za vozne natke in vse vrstno pojasnila, obrnite se na tvrdko

FRANK BAKSER 82 Cortlandt St. New York

LLOYD SABAUDO

3 State Street New York
Prihodnje odplutje iz New Yorka parničar na 2 vijaka S. S. "PESARO"
1. septembra
Izdajajo se direktni vozni listi do vseh glavnih mest v Jugoslaviji.
Brezplačno vino potnikom 3. razreda.

Cosulich črta

Direktno potovanje v Dubrovnik (Gravosa) in Trst.

ARGENTINA 14. avgusta
PRES. WILSON ... 14. septembra

Potom listkov, izdanih za vse kraje v Jugoslaviji in Srbiji

Raskošne ugodnosti prvega, drugega in tretjega razreda

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno vino.

PHELPS BROTHERS & CO.

Passenger Department
4 West Street New York

ANCHOR LINE

Parnik "CALABRIA"

odpluje

17. avgusta

v Hamburg in Gdansk.

Za tretji razred v Hamburg \$120.00
Za tretji razred v Gdansk \$135.00

in \$5. vojnega davka.

V vašem mestu ali bližini je lokalni agent.

Cunard Line

parnik na dva vijaka

"Pannonia"

odpluje 28. AVGUSTA

Cena za tretji razred:

naravnost v Dubrovnik in Trst \$125.
naravnost v Napolj \$ 84.
vožnja do Trsta preko Napolja \$ 98.

in \$5.20 vojnega davka.

V vašem mestu ali bližini je lokalni agent.

ANŽE PITOV

ZAVZETJE BASTILE.

Original Aleksander Dumas, a

115

(Nadaljevanje.)

Poslušalec so približno vedeli že vse, kar je pripovedoval Pitov, kajti nekatere posameznosti so čitali v listih. Noben žurnalist ni v stanu opisati dogodkov tako kot očividec vsega in raditega je bilo pripovedovanje Pitova nad vse zanimivo.

Konečno je rekel eden izmed poslušalcev:

— Neumno je od nas, da tako dolgo zadržujemo Pitova, mesto da bi ga pustili, da obišče teto Angeliko. Kako srečna bo, ko ga bo zopet videla!

— Jaz nisem truden, — je rekel Pitov, — ampak lačen.

Vspričo te izjave naivnega Pitova se je množica razšla in Pitov je mogel ubrati pot proti domu tete Angelike.

Tete ni bilo doma, kajti vrata so bila zaprta.

Nekateri, ki so sledili Pitovu, so mu ponudili večerjo, a on je vse te ponudbe odbil.

— Saj vidiš, Pitov, da so vrata tete zaprta, — je rekel nekdo.

— Vrata tete bodo vedno odprta ponižnemu in lačnemu nečaku, — je odvrnil Pitov ponosno.

Nato je potegnil svojo veliko sabljo, jo zarinil med obod in vrata in v veliko presenečenje vseh navzočih so se vrata dejanski odprla.

Notranjost hiše je bila taka kot v času, ko je Pitov prebival v njej. Znana, z usnjem prevlečena naslonjača je še vedno zavzemala svoje najbolj odlično mesto in o hzidu je stal znani kamin.

Pitov je vstopil z milim smehljajem v hišo, ki ga je spominjala na njegovo bomo, a srečno mladost. Šel je naravnost proti omari, v katerem so se ponavadi nahajala jedila.

V prejšnjih časih bi sedel Pitov na prag zaprtih vrat ter ponižno čakal na prihod tete Angelike. Ko bi se vrnila, bi jo pozdravil z mirnim smehljajem ter se ji umaknil, da odpre vrata.

Danes pa je bil Pitov drugačen mož. Odprl je omaro ter vzel iz nje velik hlebec kruha, katerega se je takoj lotil.

Nato si je vzel porejlon riža, v katerem je bil kuhan star petelin.

V trenutku, ko je pričel jesti, je zapazil pri vratih neko senco. Ta senca je bila ona teta Angelika.

V prejšnjih časih bi gotovo skočil na stran ali spustil krožnik na tla a Pitov ni bil več isti kot nekoč. Njegova čelada in sablja ga nista tako izpremenila na zunanje kot na notranje. Vsled svojega občevanja z modrijani onega časa se je tudi v moralnem oziru izpremenil.

Ko je zapazil teto, ji je šel nasproti ter jo krepko objel. Od samega začudenja ni vedela, kaj naj stori in njeno začudenje je postalo še večje, ko je videla Pitova kako je sedel neženirano v njeno naslonjačo ter pričel nadaljevati z obedom.

Hotela je zakričati, a niti en glas ji ni mogel priti iz grla.

Pitov pa se je medtem smehljal s tako očarljivim izrazom, da teta Angelika ni vedela, kaj naj stori.

Ker ji ni prišlo nič drugega na misel, je pričela jokati.

— Tako, teta Angelika, — je rekel Pitov, — zelo dobra ste, da jokate vspricho nepričakovane prihoda nečaka.

Pri tem pa je mirno jedel naprej.

Francoska revolucija je očividno popolnoma pokvarila tega človeka.

Zavžil je petelina, pustil na dnu posode nekaj riža ter rekel:

— Kaj ne, teta, je boljši za vaše stare zobe. Zato sem vam pa pustil.

Vspričo te pozornosti, katero je ona očividno smatrala za roganje je malo manjkalo, da ni posla teta Angeliki sapa. Skočila je proti Pitovu, mu iztrgala posodo iz rok ter izustila pri tem kletvico, katere bi se ne bilo treba sramovati niti staremu grenadirju.

Pitov je vzdihnil.

— Ali žalujete za petelinom? — je vprašal.

— Ti lopov, — je rekla teta. — Meni se zdi, da se celo norčujem iz mene.

Tedaj pa je Pitov vstal ter rekel dostojanstveno:

— Teta, niti najmanjšega namena nimam, da bi ne plačal. Jaz imam dosti denarja. Če hočete, bom ostal pri vas na brani, seveda proti plačilu.

— Lopov, — je rekla teta Angelika.

— Vzemimo, da stane porejlon štiri cente, namreč štiri cente za riž in dva centa posebej za kruh.

— Šest centov, — je vzkliknila teta Angelika. — Saj je samo kruha za šest centov.

— In petelin?

— Petelin je moja last. Jaz sem ga ukradei, ko ni bil še tako velik kot moja pest. Onega dne ko sem ga prinesel, ste me ozmerjali, ker nisem prinesel še koruze zanj. Vsled tega sem imel popolno pravico zavzeti ga.

Onemogla od srda ni mogla teta Angelika izpregovoriti nobene besede. Vrgla pa je uničevalen pogled na Pitova.

— Proč od tukaj, — je zamrmrala.

— Sedaj, ko nisem še prebival? To ni lepo od vas, teta.

— Proč od tukaj!

Pitov je vstal ter rekel odvažno:

— Teta moja, vi ste kaj slaba sorodnica. Hočem vam dokazati, da ste prav tako krivična proti meni kot ste bila nekoč. Nikdar več ne boste imeli prilike govoriti o meni, da vam vse požrem.

Postavil se je na prag vrat ter pričel kričati z glasom, katerega je bilo čuti skoro po celi vasi:

— Te dobre ljudi vzamem za pričo, da sem prišel peš iz Pariza, potem ko sem zavzel Bastilo; da sem bil truden in lačen; da sem jedel pri svoji sorodnici, ki pa je tako neusmiljena, da mi je očitala to bomo jed.

Pitov je položil toliko patoza v to svojo izjavo da so pričeli drugi ljudje mrmrati proti starki.

— Ubogi potnik, ki je prehodil peš devet milj, — je nadaljeval Pitov, — pošten mladenič, ki uživa zaupanje gospoda Billota in doktorja Gilberta, človek, ki je privedel k abeju Fortier Sebastijana Gilberta, premagalec Bastile in prijatelj gospoda generala Lafayettea, tega podi ta stara ženska stran.

Mrmranje je vedno bolj naraščalo.

— Kljub temu pa nisem nikak berač in v dokaz temu polagam tukaj dolar, kar je pač dosti za bomo jed, katero sem zavžil.

Tako govorec je potegnil Pitov iz roke dolar ter ga vrgel na mizo.

Nato je zapustil hišo sredi vzhicene množice, ki je pozdravljala prijatelja Lafayettea.

Teta je pobrala dolar ter ga položila v omaro, kjer je v družbi drugih čakal na čas, ko se bo izpremenil v zlatnik.

(Dalje prihodnja.)

Svetovna gospodarska kriza.

Po vseh deželah opazamo že nekaj tednov znake nastopajoče gospodarske krize. Industriji in trgovci znižujejo zaraditega cene svojemu blagu. Industrija popušča v delu. Uvajajo se prazniki in delavci odpušča. Konsumenti se vseje padanja cen; toda zaslužek delavcev se zaradi pomanjkanja dela manjša in brezposelnost narašča. Ta sprememba konjunktura je menarodni pojav, občutna je pa še mnogo bolj za Nemčijo, Veliko Britanijo, Združene države, kakor za Jugoslovane.

Ko je bila vojna končana je nastala najprej silna potreba po blagu. Potreba, ki ji v vojni ni bilo ustreženo, je hotela sedaj zadovoljiti za vsako ceno. Povpraševanje po blagu je bilo tem večje, ker so imele široke plasti prebivalstva dosti denarja, ki so ga sedaj hoteli nameniti za blago; ne le mestni vojni dobičkarji so ponujali fantastične cene, tudi kupna sila širokih plasti po kmetih, ki so si v vojnem času nakupile znanje prihranke, so zahtevale blago in s tem skokoma tirale cene kvišku. Zaraditega je bilo prvo leto po končani vojni označeno v svetovnem gospodarstvu z velikim povpraševanjem po blagu, dobro idočo industrijo, hitro naraščajočimi cenami in mezdami.

V srednji Evropi se je faza dobre industrijske konjunktura razvijala posebno značilno. Evropa je bila med vojno blokirana. Ker opredeljene sile niso smele izvažati nikakršnega blaga, so tudi inozemska plačilna sredstva malo potrebovala. Zaraditega sta imeli krona in marka med vojno mnogo večjo vrednost, kakor je odgovarjala njena kupna moč na domačem trgu. V letu 1916 smo mogli za eno marko ali krono mnogo več kupiti v Švici kakor v Berlinu ali na Dunaju. Marka in krona sta imeli zaradi blokade preveliko ceno v inozemstvu. Ko je bila po vojni blokada odpravljena, se je slika izpremenila. Sedaj so mogle tudi srednjeevropske države blago iz inozemstva uvažati. Njih zahteva po blagu je na inozemskem denarnem trgu vplivala. Velika potreba po tujih plačilnih sredstvih je postala kurz marke in krono izredno hitro. Kmalu smo mogli tam zunaj za eno marko ali krono mnogo manj blaga kupiti kakor doma. Marka in krona sta bili sedaj preveč obveljavni. Kakor se je zdelo Nemeu ali Avstriji je prišel leta 1916 v Švico vse čudovito poceni, tako so mogli inozemci, ki so pršli v Nemčijo, v Avstrijo ali v Jugoslavijo, kupiti tukaj vse po cenah, ki so se jim zdele preračunjene v njih denar, značno nizke. To je imelo hudo posledico "razprodaje" pa tudi doba upliv, da je naša industrija vse izdelke, razkor jih je mogla producirati, morala prodati v inozemstvu. Zaradi malovrednosti našega denarja v inozemstvu je imela srednjeevropska industrija sijajno izvozno konjunkturo. Pa tudi na domačem trgu se je povpraševanje po blagu zaradi malovrednosti denarja povečalo. To je bilo v času, ko se je vsakdo bal krono in marke; bogati ljudje so hoteli rajši naložiti svoje imetje v vsakršnih lišp, luksuznem blagu kakor pa v denarju, katerega vrednost vsak dan pada. Zaradi tega izbegavanja bogatinov pred denarjem je naraščalo povpraševanje po izdelkih mnogih luksuznih industrij, ki so imele zaraditega živahno kupčijo.

V tem času dobre industrijske konjunktura so cene silno naglo narasle. V zadnjih tednih je dosegla draginja meje kupne zmoglosti ljudstva. Obleka, čevlji, perile in pohištvo je postalo tako drago, da tega blaga ne morejo kupovati več le ljudske plasti delavcev, uradnikov, nego celo meščanstvo ne; industrije so pričele uvidevati, da svojih izdelkov ne morejo več prodajati. Kmet, ki je priveržil ali prihotopil nekaj stotisoč kron, je mislil pred enim letom, da je bogat. Zdaj pa opaža, da je vse njegovo papirnatno bogastvo izgubilo vrednost zaradi visokih cen vsega, kar mora kupiti. Če hoče kupiti dva konja, mora dati zanje 60 do 80 tisoč kron; za umetna gnojila, orodje, stroje se zahtevajo nezasišane cene, njegova družina, posli ne morejo brez obutve, ki veljajo kar celo imetje, opravljati polja. Kmet vidi, da njegovi prihranki ginejo, pričeti mora zopet varčevati; in industrija čuti tako, da kupna sila kmetskega prebivalstva opešala.

K temu pa še prihaja, da se je položaj na denarnem trgu izpremenil. Jeseni smo morali velike množine kronskega papirja nuditi zunanjim trgovcem, da smo si nabavili živila. Zaraditega je takrat kurz krono tako hitro padel. Sedaj nam zopet pošilja ententa živila na kredit. In ker nam n' treba naših plačilnih sredstev v taki množini nuditi, se je kurs našega denarja zopet dvignil, na primer kurs marke trikratno, kurs krona za dvainpol kratno (v Avstriji). To dviganje kursa je imelo prav zaželjene učinke: olajšuje in pocenjuje uvoz marsikategorega blaga: promet in trgovina sta se poživela in preskrba je postala boljša. Na drugi strani je pa izgnila izvozna konjunktura: inozemec ki tukaj sedaj kupuje blago, ga mora dva in polkrat dražje plačevati, kakor še pred malo meseci, inozemsko povpraševanje po blagu se je zmanjšalo. Zakaj tudi o "begu pred krono" ni več govora. Nasprotno! Če se dviga vrednost denarja, tedaj ni povpraševanje po blagu, ker kupci upajo, da bodo pozneje kupili ceneje. Vse te okoliščine pa vplivajo na kupčijo industrije neugodno.

Kako je ravnati s čevlji?

Usnje je drago in še težko ga je najti, temveč tudi od izhlapevanja dobiti. Zato je potrebno skrbeti za njega. Na peči se čevlji ne smejo sušiti, ker izgubi usnje potrebno maslobo ter se lomi. Trdo posvaj vsakih štirinajst dni z ricinusovimi čevlji postanejo mehki, ako jih namažemo s petrolejem. Najhitreje in najboljšo se posuše mokri čevlji, ako se napolnijo z ovosom, otrobi ali s pepelom ter jih postopoma sušijo na gorak prostor. Ako želiš prestana vlaga usnju škoduje. Vla mokre čevlje svetlo zlikati, prilij

DOCTOR LORENZ

EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK

SPECIALIST MOŠKIM BOLEZNI

644 Penn Ave PITTSBURGH, PA.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam se zdravim nad 23 let ter imam skušnje v vseh boleznih in kaj smam slovečako, zato vas morem popolnoma razumeti in spoznati vašo bolezen, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnje pri ozdravljenju moških bolezni. Zato se morate popolnoma zanešati na mene, moja skri pa je, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridite simprejo.

Jaz zdravim naslednje bolezni: gonoreja, sifilis, bolezen v krvi, bolezen in bolezen v kosteh, stare rane, živčni bolezn, celuloz, bolezen v mehurju, lednah, jetrah in ledenah, rvanost, revmatizem, katar, slaba kila, nodula itd.

Uradno ure so: V ponedeljek, sredo in petek od 9. ure zjutraj do 5. ure popoldne. V torek, četrtek in sobota od 9. ure zjutraj do 5. ure popoldne. Ob nedeljah pa do 3. ure popoldne.

PO POŠTI NE ZDRAVIM. PRIDETE OSEBNO. NE POZABITE IME IN NASLOV.

Dr. LORENZ 644 Penn Ave. PITTSBURGH, PA.

Nekateri drugi zdravniki radije tovariš, da vam pomagajo. Jaz sam vrhovni in v starem kraju, zato vam lahko zdravim, kar vam pomaga.

voščilo nekoliko mleka. Podplati se napravijo trpežni, ako se namočijo v vroče laneno olje. Da postanejo čevlji nepremočljivi, je najcenejše sredstvo, ako jih deneš čez noč v gosto milovo raztopino.

Čudno hitri.

Ko so lani pršli Jugoslovani v Velikovec, so folksveroveci tako bežali proti Celovcu, da so jih njih sence šele pri Raku srečale. So so se zopet vračali kot "begunci" v jugoslovanski Velikovec. Take hitrosti še nobeden človek ni dosegel. To je bil rekord!

SUHO GROZDJE

Importirano iz starega kraja
22 centov funt.

Boksa 50 funčov \$11.00

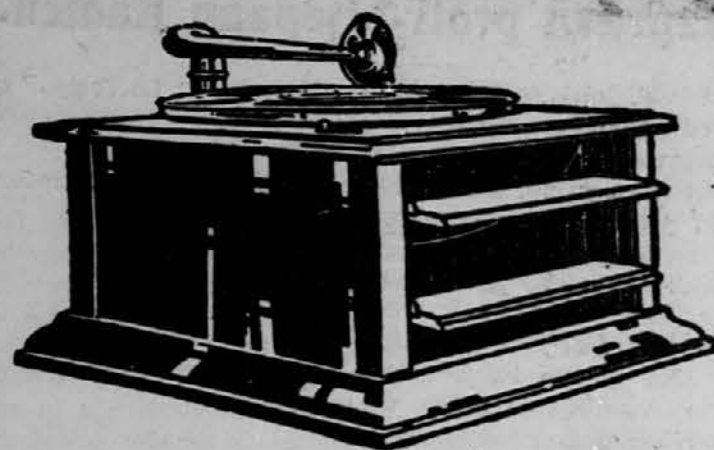
Posebna cena na veliko.

BALKAN IMPORTING CO

81-83 Chasity Street

New York, N. Y.

4 naročilom pošljite \$3. v naprej.

Najglasnejši pravi Columbia gramofon.

V zalogi jih imamo 450. Cena takega kakor ga vidite na sliki 32.50. Cena na dva peresa \$40.00. Poje glasno, da ga slišite na miljo daleč. Brez colnine ga lahko reseto vstari kraj. Prave Vaše Kranjske Columbia plošče je dobiti pri nas. Cenik pošljemo brezplačno. Naročite si edino le prvi glasni Columbia gramofon takoj, dokler zaloga ne poida. Pošljemo ga prvi dan, ko dobimo Vaše naročilo. Ako ni resnica, kar vam pišemo, vam vrnemo denar.

Kar kupite od nas, ste sigurni, da je pravo in pošteno blago ter se ne boste kesali za svoj denar.

IVAN PAJK 21 MAIN STREET CONEMAUGH, PA.

Najstarejši in največji slov.
dnevnik v Združ državah

"GLAS NARODA"

(Glasilo J. S. K. J.)

Novice iz vseh delov sveta,
dopisi iz slovenskih naselbin,
novice iz starega kraja,
članki politični, gospodarski,
izvirna poročila iz starega kraja,
črtice, povesti, roman,
šaljivo satirična kolona Peter Zgaga
vsak dan razven nedelj in praznikov.

STANE:

Za vse leto	-	-	-	\$6.00
za pol leta	-	-	-	\$3.50
za mesto New York za vse leto	-	-	-	\$7.00

Najmodernejša vrejena TISKARNA

Vabila, okrožnice, plakati,
koverte, pisemski papir
itd.

Točno in po najnižjih cenah.

Slovenic Publishing Company,
82 Cortlandt Street. New York City.